

A diszsonancia gyönyörűsége

2014. április 12-én, Varsóban, a Nemzeti Filharmónia termeiben rendezték meg az International Classical Music Awards (ICMA) idei díjkiosztóját. A zsűri munkájában idén már tizenkettedik alkalommal vett részt lapunk főszerkesztője, Retkes Attila zenetörténész. Tavaszi számunkban közzétük a díjazottak teljes listáját, és bemutattuk az idei életműdíjast: Charles Dutoit karmestert. Ezúttal Az év művésze és Az év hanglemezkiadója kategóriák győzteseivel foglalkozunk.

◆ Gramofon

Az ICMA zsűrije által Az év művészeinek választott Andreas Staier Haydn-szimfóniákat vezényelt és Haydn-sonátákat játszott fortepianón 2013 augusztusában, Fertőd-Eszterházában. Kutató szellemét így a magyar közönség is megismerhette. A híres egyetemi városban, Göttingenben született az 59. évében járó művész. Zongora és csembaló tanulmányait Hannoverben és Amszterdamban végezte. A hannoveri régizenei stúdió is hozzájárult, hogy zenei érdeklődése a historikus előadás felé forduljon: húszas éveit végén a Musica Antiqua Köln csembaló-szólísta lett. Három esztendeig, 1986-ig kötődött szorosabban az együttteshez. Ezután szólókarrierje kiteljesedésével párhuzamosan a klasszikus, korai romantikus zeneszerzők munkásságának tanulmányozásával foglalkozott.

Különleges, kreatív projekteket talált ki, például A diszsonancia gyönyörűsége vagy Hamburg 1734 címmel. Új szemlélettel közelített Haydn és Schumann műveire, ugyanakkor kiszélesítette a fortepiano és csembaló repertoárt, műsorára tűzte Carl Philipp Emanuel Bach, Hummel, Mattheson, Böhm, Field, Telemann, Clementi és Dussek műveit. Tanulmányozta a csembalóépítés és -építők történetét; vizsgálta, hogy milyen hangulatú alkotások milyen műhelyből származó instrumentumokon szólaltathatók meg leghitelesebben. Csaknem egy évtizeden át tanított Bázalben, a Schola Cantorum Basiliensisben. Emellett híres pályatársaival – Anne Sofie von Otterrel, Pedro Memelsdorffal, Alexej Lubimovval, Christine Schornsheimmel, Daniel Sepec-kelel – kamarazenei partnerként rendszeresen pódiumra lépett. Rangos zenekarok hívják meg szólístaiknak: a Concerto Köln, a Freiburger Barockorchester, az Akademie für Alte Musik Berlin, az Orchestre des Champs-Élysées Paris. A nemzetközi fesztiválok a kitüntetett vendégek között tartják számon; köztük a La Roque d'Anthéron-i, illetve a

José Miguel Moreno, a Glossa alapítója

Montreux-i Fesztivál, a grazi Styriarte, a schwarzenbergi Schubertiade, a Schleswig-Holstein Fesztivál, a lipcsei Bach-Fest, a Kissinger Sommer.

A historikus pengetős hangszereken – gitáron, lant, teorbán, vihuélán – játszó muzsik, José Miguel Moreno és brácsaművész fivére, Emilio Moreno alapította az idei év hanglemezkiadója, a Glossa. A „kaland” 1992-ben kezdődött – néhány általuk újra felfedezett régizenei ritkaság felvételével. Együttműködtek pár anyag rögzítésében Jordi Savallal és a Hesperion XX-szal is, de hamar kialakították saját arculatukat és művészkörüket. A Glossa nem a spanyol közigazgatás centrumában, bár ahhoz közel, egy történelmi városban egzisztál: az uralkodók – Habsburgok és Bourbonok – kedvelt pihenőhelyén, a festői San Lorenzo de El Escorialban tartja fenn irodáját. Az ICMA elismerése mintegy két évtizednyi elmélyült szerkesztői munkájukat jutalmazza – az ibériai régizenei kutatások legjobbjainak eredményeit adják közre Valentín Iglesiastól és az Oficina Tresminutostól kezdve Martin Bertaun át Fabio Biondi és az Europa Galante nemrég megjelent lemezéig. A Glossa körül kialakult „udvar” tagja Fabio Bonizzoni, aki az olasz színeket képviseli; a fantasztikusan sokoldalú francia Hervé Niquet, azután Paolo Pandolfo, Enrico Gatti, Frans Brüggen és még sokan mások, akik számos elfeledett művet hoztak felszínre. ■

Andreas Staier

A varsói díjkiosztó ünnepségről és gálakoncertről készített, vetített képes bemutató (slide show) megtekinthető az interneten, az alábbi címen:
<http://www.icma-info.com/icma-2014-award-ceremony-gala-concert-slide-shows>

SELMECZI GYÖRGY

BIZÁNC

Herczeg Ferenc drámája nyomán

Opera két felvonásban, magyar nyelven
a Bartók Plusz Operafesztivál és a Kolozsvári Magyar Opera koprodukciója

Ősbemutató: 2014. június 14. szombat 21. óra
Miskolci Nemzeti Színház, Nyári Színház

Vezényel: **Kesselyák Gergely**

Rendező: **Zakariás Zalán**

Díszlet, jelmez: **Zeke Edit**

**Kolozsvári
Magyar Opera
előadása**

Főbb szerepekben:

**Nyári Zoltán,
Kele Brigitta,
Wiedemann Bernadett**

Adódnak elsőprő erejű élmények

Találkozás Christian Schumann karmester-zeneszerzővel

A koncertezés, a színházi munka és a zeneszerzés egyaránt fontos elem a mindössze 31 éves karmester, Christian Schumann tevékenységében. Hogy a három közül melyik kerül éppen előtérbe, az aktuális felkérések szerint alakul. Tavasszal a Pannon Filharmonikusok vendége volt – ekkor adott interjút a Gramofonnak.

❖ Albert Mária

Gramofon: Jól csengő német név hordozója, s a Freiburghoz tartozó Breisgauban született. De ön ugyanolyan választékosan beszél magyarul, mint azt az olvasóról feltételezhetjük, lévén magyar szülők gyermeke. Néhány éve jelen van a magyar zenei életben is, ehhez képes szerények az ismereteink az itteni tevékenységéről.

Christian Schumann: Nem számítva a rokonlátogatásokat, muzsikusként a Pannon Filharmonikusokhoz jöttem először, pedig a magyar zenével már korábban kapcsolatba kerültem – igaz, nem Magyarországon. A Bajor Állami Operaházban 2010-ben részt vettem Eötvös Péter Az ördög tragédiája című operájának ősbemutatójában. Eötvöst azonban már 2007 óta ismertem, mert a Luzerni Fesztiválon az asszisztense voltam, Stockhausen: Gruppen című művének megszólaltatásában. Tavaly pedig a varsói Teatr Wielkiben vezényeltem a Lady Sarashina című operáját.

G.: A zeneszerző nagyon elégedett volt a produkcióval, rendkívül elismerően nyilatkozott az előadásokról. Ön hová sorolta ezt a munkát? Teljes mértékben megvalósultak az elképzelései?

C. Sch.: A Lady Sarashina utolsó előadásain nemcsak én, hanem a muzsikuskok és a közönség is azt érezte, hogy közel járunk a száz százalékhoz, ami szerintem operában nem mindennapos. Fantasztikus esték voltak, amiért előzőleg nagyon megküzdöttünk, a Wielki muzsikuskai nem találtak még Eötvös finom és gazdag hangzásvilágával. A rendező, Ushio Amagatsu pedig szokatlan kihívások elé állította a szólistákat. A pálya szépsége, hogy adódnak ilyen elsőprő erejű társas élmények.

G.: A 2013-as budapesti, operaházi Richard Strauss premier, az Ariadne Naxosban előkészítésében Héja Domonkos mellett dolgozott zenei asszisztensként. Két fiatal muzsikusk – bizonyára jól megértették egymást.

C. Sch.: Jó és tanulságos háttérmunka volt. A zenés színház bonyolult intézmény; a zenei asszisztens – Németor-

Forrás: Biro Music Management

Christian Schumann:

„Pécsett szólampróbákkal kezdtük – szeretek aprólékosan dolgozni”

szágban legalábbis ezt szűrtem le – igen fontos figura. Ahhoz, hogy eredményesen működhessen a rendező, a segédrendező, a díszlettervező, az énekesek – mindenki részéről teljes nyitottság szükséges. Az Ariadne esetében Héjával és Anger Ferencsel együtt próbáltuk megtalálni a lehető legjobb változatokat. Az operában feltétlenül együtt kell működni, nem egymás ellen. Ez pedig nagyon sikeresen állt össze Budapesten.

G.: Szintén asszisztens karmesterként foglalkoztatta a Budapesti Fesztiválzenekar is...

C. Sch.: Nem csodálom, hogy a világ legjobb zenekari között tartják számon az együtttest és produkciót. Remek pillanatokot éltem át velük A kékszakállú herceg vára és A csodálatos mandarin előadásaira készülve. Nemrég beszélgettem Fischer Ivánnal, és bízom benne, hogy lesz visszatérésem hozzájuk. Dolgoztam a Bajor Rádió Zenekarával is: náluk is, ahogy a BFZ-nél is, a szólóként nem „rávenni” kell valamire, hanem csak inspirációt kínálni.

G.: Térjünk vissza Pécsre, hiszen mégiscsak a Pannon Filharmonikusokkal kezdődtek a magyar kapcsolatai, egyre fajsúlyosabb programok részese.

C. Sch.: Egy Liszt-koncertet vezényeltem először, Fülel Balázs volt a szólista, később filmzenei koncerteket adtunk. Idén már a Valentin-napra idejöttem, amikor lágyan hullámzó vizekre evezünk. De nem „olcsóságokat” játszottunk: egyebek között Sosztakovics Jazz szvitjéből,

Elgar Enigma-variációiból, A hattyúk tava balettzenéből szóltattunk meg részleteket és Prokofjev Szkíta szvitjét. Nemcsak a különlegességeket, hanem ezeket a népszerű darabokat is szeretem. Hamburgi zenekaroknál is Csajkovszkij- és Glinka-kompozíciókat fogok dirigálni, kíváncsi vagyok, hogy ezeket a sokszor hallott műveket hogyan lehet fölemelni, az interpretációjukat eredetivé tenni. A Bálint-napi koncert után csak egy pihenőnapot tartottunk, és nyomban hozzáfogtunk a Richard Strauss–Wagner koncert próbáihoz. Nem kis falattal kellett megbirkózni. Strauss Don Juan című szimfonikus költeményének előadásában a ritmizálás jelenti a fő nehézséget. Gondoljunk csak Solti Györgyre, aki éppen ennél a darabnál – még a legjobb zenekaroknál is – mindig elővette a metronómot, és elvárta, hogy abszolút pontosan és ritmikusan játsszanak. Mahler IV. szimfóniájában más feladattal találkoztunk, jelesül: mi módon rajzolhatjuk meg ezzel a hatalmas zenekari apparátussal a melódiák finom ívét? Szólampróbakkal kezdtük, szeretek aprólékosan dolgozni. A pécsi együttes hangszertudását, az irántam való bizalmukat nagyon megbecsülöm, és nagyon szeretek velük dolgozni. Hatalmas élmény és komoly felelősség volt Rost Andreát kísérni: a világhírű soprán először énekelte Wagner Wesendonck-dalait, és a negyedik tétel szólóját a Mahler szimfóniában. Azt hiszem, az együttműködésünk harmonikus és ihletett volt.

G.: A filmzene az érdeklődésének homlokterében áll. Felvette a Pascal Schumacher L'énigme című filmjéhez készített kísérőzenét, valamint a kölni WDR Zenekarral egy másik filmzenét, amelyet Murnau 1921-es Nosferatuja alá komponált egyik mestere: Michael Obst.

C. Sch.: Pécs előtt Portóban, a Casa de Músicában a Remix Ensemble-lal részben filmzenéket, részben kortárs műveket szóltattunk meg. Az együttes a ház rezidens zenekara, öröm velük játszani: a legbonyolultabb műveket is abszolút precizitással és páratlan affinitással adják elő.

G.: Idén februárban mutatták be a Tonhalle Zenekar számára komponált hat és fél perces darabját. Ne feledjük, az ön másik hivatása: zeneszerző.

C. Sch.: A zeneszerzés mostanában háttérbe szorult; sokat utazom, és szállodában nem tudok olyan eredményesen dolgozni, mint otthon, Párizsban. A Lady Sarashina sikerének köszönhetően a varsói Teatr Wielkivel egy Korngold-premierről, A halott városról tárgyalunk. A Theater an der Wienben a 2015/2016-os évadban egy kortárs darab került szóba. Szeretném, ha valamiféle rend, egyensúly alakulna ki az életemben. Van egy tüneményes kisfiam, a társam a görög származású Daphné Touchais nemcsak remek soprán, hanem kiváló ember. Októberben szeretnénk Budapesten, a tágabb család itt élő részével eltölteni néhány napot. Nos, ha a vágyott egyensúly létrejön, több energiám marad a komponálásra. ■

A karmester-zeneszerző honlapja: www.christian-schumann.com

ÚJDONSÁG!
SZEPTEMBER 4-TŐL

Ebben a látványban biztos, hogy nem lesz része, más csodák várnak Önre a Filharmónia új bérletében!

FILHARMÓNIA UNICUM BÉRLET

- Nemzeti Filharmonikus Zenekar
- Perényi Miklós
- Kocsis Zoltán
- Orosz Nemzeti Zenekar
- Baráti Kristóf
- Mihail Pletnyov
- Westminster Katedrális Kórusa
- Martin Baker
- MÁV Szimfonikus Zenekar
- Nemzeti Énekkar
- Vásáry Tamás

FILHARMÓNIA
 MAGYARORSZÁG

Bérletár: 14.800 – 29.900 Ft-ig

Bérletés vásárolni: www.jegymester.hu,
 Filharmónia Magyarország jegyműve
 (Budapest, Pécs utca 10-12. Zeneházi 1. em. I.)
 Ticket Express jegyműveiben országwide

A bérlet az érvényesítésig teljes érvényesítéssel rendelkezik.

WWW.FILHARMONIA.HU
 TEL: 1/302-4961

2014. NYÁR

Ismét játsszák a teljes Ringet

Budapesti Wagner-napok a Művészetek Palotájában

Kilencedszer szólalnak meg június 12. és 22. között a fanfárok minden előadás és minden felvonás előtt a Művészetek Palotájában, a Budapesti Wagner-napokon. Tavalý – Richard Wagner születésének 200. évfordulóján – szándékosan mellőzték A nibelungok gyűrűjét. Fischer Ádám, a fesztivál művészeti vezetője ugyanis úgy vélte, a bicentenárium alkalmával Bayreuthon kívül is több helyen emlékeznek a tetralógiával a zeneszerzőre. Idén azonban megint előveszik a budapesti Ringet, és felújítják a 2012-ben bemutatott Tannhäusert.

❖ Albert Mária

A Wagner-napok első produkciója 2006-ban a Parsifal volt; 2007-ben A Rajna kincsét és a Walkürt; 2008-ban a Siegfriedet és Az istenek alkonyát láthatták a külhoni és hazai Wagner-rajongók. Hartmut Schörghofer szokatlan technikát alkalmazott a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremben: egy nagy, mindkét oldalról megvilágítható, vetíthető, részeiben nyitható üvegfelület adta a színpadképet – a terem adottságai hívták elő képzeletéből az izgalmas megoldást. „Olyan operaelőadásokat akartunk létrehozni, amelyek hatást üzennek az unalomnak, az előadóművészet legnagyobb ellenségének” – mondja Fischer Ádám.

A karmester-művészeti vezető nagyon bízik benne, hogy a 2014-es előadások jobbakk lesznek, mint a két évvel ezelőttiek. „Mindkét produkcióban készülünk különböző mértékű módosításokra. Az ugyanis az alapfilozófiánk, hogy ami jó volt, azt megtartjuk, és amit lehet jobban csinálni, azt megváltoztatjuk. Egyébként Bayreuthnak is ez az ideológiája az utóbbi évtizedekben – különösen azóta, hogy erős rendezők kerültek be a szent falak közé. Az első előadásokat rendszerint kifütyüli a publikum, azután a következő évben már elfogadja, megszereti és ünnepli az adott produkciót. Nem tudom, de nem is akarom megmondani, hogy mi lesz más. És lehet, hogy a közönség észre sem veszi, miben van változás, csak az egész darabot érzi jobban átélhetőnek – ez a cél. Annnyit elárulhatok, a Tannhäuser lehetőséget kínál arra, hogy a koncertterem erkélyeit a színpadi zene megszólaltatásában több fantáziával használjuk. Ezt akarom idén jobban kiépíteni.”

A Budapesti Wagner-napok egyik nehézsége, hogy a felkészülés viszonylag rövid időre koncentrálódik, hiszen a világ

minden tájáról érkező sztárvendégeket nem lehet itt „álmásztatni” heteken át. Ha a Ring kerül műsorra, nem könnyű vele párhuzamosan jól beosztani a másik produkció próbáit – sem annyi hely, sem akkora személyi apparátus nem áll rendelkezésre. Hiszen a Művészetek Palotája multifunkcionális kulturális intézmény, de nem repertoárszínház. „Ha ellenben nagy szünettel játsszuk a másik darabot, az a közönség számára előnytelen, mert annyi időt csak kevesen töltenek Budapesten. Jövőre még megismételjük a tetralógia jelenlegi verzióját, de valószínű, hogy utána új rendezést készítünk elő. A kanonizált, Bayreuthban is játszott Wagner-operák közül csak A bolygó hollandival vagyunk adósok. Terveink szerint ezt 2015-ben pótoljuk, a színpadra állításra Kovalik Balázst kértük föl” – teszi hozzá a művészeti vezető.

Az idei Wagner-napokon ismerős kedvencekkel és az adott szerepben bemutatkozó hírneves vendégénekesekkel egyaránt találkozhat a publikum. Christian Franz már 2006 óta kedves a budapesti közönség szívének, az első perctől „érzi” a terem adta színészi lehetőségeket. Nemcsak A walkür Siegmundját és Az istenek alkonya Siegfriedjét alakítja, hanem A Rajna kincse karakterfiguráját, Logét is. A Siegfriedben címszereplőként először énekel Budapesten az amerikai Jay Hunter Morris, bár a New Yorki Metropolitan Operából közvetített Ring-ciklusban már láthatta ebben a szerepben a magyar publikum. Petra Lang viszont volt Ortrud és Kundry is a Wagner-napokon; ezúttal a Siegfried Brünnhildéjeként mutatkozik be. A walkür és az istenek alkonya Brünnhildéjét Irene Theorin személyesíti meg, aki szintén volt már a fesztivál szólistája. Debütál Budapesten az olasz származású német drámai szoprán, Anja Kampe, aki Barcelona után a Művészetek Palotájában áll be számára friss Ring-rendezésbe, Sieglinde szerepében. Új Wotant ismerhet meg a hallgató 2014-ben. A lett basszbariton, Egils Silins 1988-ban Boito Mefistofeléjében énekelte első főszerepét a Nemzeti Operában, Rigában. Nemzetközi karrierjét több énekverseny megnyerésével alapozta meg. Mára az egyik legfoglalkoztatottabb énekes Wagner- és Richard Strauss-operákban.

Egy másik balti állam szülötte a fiatal bariton, az észt Lauri Vasar, aki szintén komoly népszerűsége tette szert Budapesten a Parsifalban és a Tannhäuserben – az utóbbiban ismét Wolfram von Eschenbachként lép színpadra. 2002 óta osztrák és német operaházakban énekel. 2006-ban például a Hamburgi Állami Operaházban Eötvös Péter Három nővérében játszott. Hans-Werner Henze Phaedrójában a Minotauruszt alakította a berlini Staatsoper Unter den Linden világpremierjében; Leonardo Balada spanyol komponista Faust-Baljának németországi bemutatóján pedig

Forrás: Gramofon-archív

Hárman a Wagner-napok főszereplői közül: Anja Kampe, Jay Hunter Morris és Lauri Vasar

Mefistofelest személyesítette meg. A belcanto és klasszikus baritonszerepek – Belcore, Marcello, Silvio, Guglielmo, Don Giovanni, Figaro, Anyegin, Escamillo, Papageno – mellett 20. századi művekben is sikert aratott: Dallapiccola A fogoly című darabjának főszerepét 2010-ben, Amszterdamban Peter Stein rendezésében, Fischer Ádám vezényletével énekelte.

A dalnokverseny főhősét, az opera címszereplőjét idén az egyik legjobb Wagner-tenor, Stephen Gould játssza. Az amerikai énekes a közeljövőben a Siegfried és Az istenek alkonya Siegfriedje lesz Münchenben, Amszterdamban és Bécsben; Trisztánt énekel Londonban és Zürichben. Repertoárján más hőstenor-szerepek is sorakoznak: a Lohengrinben és a Fidelióban a hamburgi dalszínházban lép fel, Berlinben a Filharmonikusokkal Schönberg Gurreliederében hallható, Sir Simon Rattle vezényletével.

2016-ban az új linzi operaházban izgalmas feladat várja: az amerikai komponista, William Bolcoms operájának főszerepe. A McTeague című darab egy szintén amerikai, azonos című kultuszregényből, Frank Norris munkájából készült. Stephen Gould bayreuthi és genfi Tannhäuserét (2008, 2009) egyöntetű elismeréssel fogadta a német sajtó, korunk legjobbjának nevezték. „Kezdetben egyszerű, robusztus, erős figurát teremtett. A harmadik felvonásra elképesztő tartalékokat mozgósított, a Római-elbeszélésben a kifejezés gazdagságával bilincselte le a közönséget, a pianóban megszólaltatott fohász – Szent Erzsébet imádkozz értem! – szinte megbénította a hallgatóságot.” ■

A 2014. évi Budapesti Wagner-napok teljes és részletes programja megtalálható a Művészetek Palotája honlapján: www.mupa.hu

BUDAFOKI DOHNÁNYI ZENEKAR

Classical Discoveries

Hangszercsodák, sztárok, remekművek

A Budafoki Dohnányi Zenekar új ismeretterjesztő sorozata a Budapest Music Centerben (1093 Budapest, Mátyás utca 8.)

2014. október 3. péntek 19:30

Brahms, Mozart, Csajkovszkij
Kolonits Klára – ének
Mandel Róbert – szöghegedű, tekerőlant
Vezényel: Dinyés Dániel

2015. február 6. péntek 19:30

Bach, Albrechtsberger, Beethoven
Albin Paulus – trombula
Szabó István – mandora
Hangversenymester: Berán Gábor

2014. november 21. péntek 19:30

Klosé, Vivaldi, Mozart
Szentpáli Roland – ophicleide
Baráti Kristóf – hegedű
Vezényel: Hollerung Gábor

2015. március 20. péntek 19:30

Mozart, Haydn
Malcolm Bilson – fortepiano
Vezényel: Vashegyi György

Részletes bérletprogram: www.bdz.hu

BUDAFOKI
DOHNÁNYI
ZENEKAR

Ősbemutatók a Bartók Plusz miskolci operafesztiválon

Tíz nap alatt – június 13. és 22. között – két teljes mű ősbemutatója, illetve egy magyarországi bemutató hangzik el a Bartók Plusz miskolci operafesztiválon. A záróhangversenyen pedig további újdonságok fültanúja lehet a közönség: az operafesztivál által kiírt 2014-es operairó verseny három döntőbe jutott művének részletei csendülnek fel – zenekari kísérettel.

⇒ Albert Mária

Az operairó pályázat nyerteseit a zsűri szinte egyhangúan, mindössze egy tartózkodás mellett juttatta a döntőbe. Az Athénban született, nemcsak zeneszerzői, hanem karmesteri oklevelet is szerzett Eugenia Manolides A pizzai leány című darabját, a lengyel Andrzej Karalow Keplerjét és a magyar Szüts Apor A hallei kirurgus című művét teljes verzióban, zongorakísérettel, mintegy felolvasó-színház-ként is megismerhetik az érdeklődők. Kesselyák Gergely ügyvezető, művészeti igazgató hosszú távú elképzelése egyre gyümölcsözőbben teljesül: a fesztivál egyik kiemelkedő feladata, hogy új, a közönség számára szerethető alkotások létrejöttét inspirálja.

Az amerikai tenorista sztár, Robert Dean Smith A halott város című Korngold-opera főszerepében lép színpadra

Kesselyák a más társulatokkal való együttműködésekre is súlyt helyez. A teljes költségvetésük idén 190 millió forint; a miskolci azok között a kiemelt eseménysorozatok között van, amelyek számára három évre szóló támogatást garantál a Nemzeti Kulturális Alap. De emellett a városi forrásokon túl a többféle koprodukció teszi lehetővé, hogy tíz napra tartalmas, vonzó és sokrétű programot állítsanak össze. A debreceni Csokonai Nemzeti Színház például egy ritkasággal, Korngold: A halott város című operájának sikeres előadásával lesz jelen Miskolcon. A produkció érdekességét növeli, hogy a férfi főszerepben, Paulként a világhírű amerikai Wagner-tenor, Robert Dean Smith lép fel. Smith 2012-ben a Tannhäuser címszerepét énekelte a Budapesti Wagner-napokon.

A Jégcsarnokban mutatják be Verdi Aidáját. Idén ez a zenedráma az Ezrek operája elnevezésű kezdeményezés darabja; a premiért két beavató-előadás előzi meg. A Magyar Állami Operaház 2015 tavaszán veszi át az előadást, amelyet

Dubrovay László

Mohácsi János visz színre – az elismert színházi rendező itt debütál a műfajban –, míg a díszleteket Khell Zsolt tervezi. Már láthatta (zongorakísérettel) a közönség Dubrovay László Kossuth-díjas zeneszerző, a Magyar Művészeti Akadémia zenei tagozata vezetőjének Válságdíj című egyfelvonásos vígoperáját, a Budapesti Operettszínház Raktárszínházában.

Mégis ősbemutatónak nevezhető a miskolci verzió, mert itt szóval meg a kompozíció először teljességében, zenekari kísérettel. A darab 1992-ben, több mint húsz éve készült el, és még sosem merték műsorra tűzni, mert Baranyi Ferenc librettójának cselekménye egy „nagyfőnök” elrablása körül forog. A Válságdíjjal egy estén, új változatban látható Vidovszky László: Nárcisz és Echo című operája.

Idén „pihentetik” Bartók három színpadi művét. A nyitókoncert a fiatal, romantikus Bartók képét rajzolja meg. A MÁV Szimfonikus Zenekar a Kossuth „szimfóniai költemény” és az I. zenekari szvitet játssza, Mladen Tarbuk vezényletével; a III. zongoraversenyt pedig Martina Filjak szólaltatja meg. Elhangzik még egy ritkaság is, a végső formát nem kapott Esz-dúr szimfónia egyetlen kidolgozott tétele, a Scherzo.

Selmeczi György

Nagyszabású vállalkozás június 14-én a Bizánc ősbemutatója a Nyári Színházban, amely ugyancsak koprodukció – a Kolozsvári Magyar Operával. Selmeczi György Herczeg Ferenc 1453-ban játszódó drámájából írt kétfelvonásos operát. A sok szereplőt, hatalmas kórust és zenekart foglalkoztató darabot az erdélyi Zakariás Zalán rendezzi. „Az első számú érdekesség az író. A jogörökösötől tudom, hogy az 1904-ben keletkezett darabot ma is sok helyen játsszák külföldön, főként német nyelvterületen. A legendás rendező és színigazgató, Hevesi Sándor azt állította, hogy a

Bánk bánt és Az ember tragédiáját is beleértve ez a legjobb magyar dráma. Hevesi talán túlzott, de a mű tömény tehetségről tanúskodik. Meghökkenítő, hogy Herczeg már 1904-ben milyen tisztán látta, hogy a következő másfél évszázadban mik lesznek Európa legégetőbb, legjobban kétségbeejtő alapproblémái” – hangsúlyozta a Gramofon kérdésére a komponista.

A Bizánc az árulás és az áldozatvállalás drámája. „Keresztények árulják el egymást, hogy ezzel lehetőséget teremtsenek arra, hogy a muzulmánok meghódítsák és birtokba vegyék Bizáncot. Tanmese pazarul megírt tipikus figurákkal, a jelenben is felismerhető alakokkal: a hivatalnokkal, a pénzemberrel, és a Don Quijote-i főhőssel, egy hivatásos szélmalomharcossal, Konstantin császárral.” A mű nyelve tagadhatatlanul pátoszos, ezért prózai színpadon ma már nem él meg – véli Selmeczi György. A figurák karaktere, a jellemábrázolás azonban megzenésítésért kiáltott. „Az olasz nyelvű Spiritiszták után magyar nyelvű és praktikus, könnyen tanulható operát akartam írni, összecsengő dallamokkal, ahol az egyik szereplő a másik melódiájából kaphat támogatást. És nem utolsó sorban megtalálni a bizánci és a török zenei koloritot.” A terjedelmes drámát természetesen rövidítenie kellett – a filozofikus részeket, a cselekmény fő vonalától való kitérőket mellőzte. Konstantin Nyári Zoltán, a többi főszerepet Kele Brigitta, Wiedemann Bernadett, Balla Sándor énekli, az előadást Kesselyák Gergely vezényli.

Az Oscar-díjas Nino Rota 1977-ben komponálta a Milliomos Nápoly című darabot

Lehár Ferenc operai igényű operettjét, A víg özvegyet a 2014/15-ös évadban a Miskolci Nemzeti Színház is repertoárjára veszi; a fesztiválon egyetlen alkalommal a világhírű mezzo, Vizin Viktória személyesíti meg Glavari Hannát. A Milliomos Nápoly című darab magyarországi bemutatóját a luccai Teatro del Giglio vendégjátékában láthatja a fesztivál közönsége. Az olasz szólistákat a Miskolci Szimfonikus Zenekar kíséri. Az Eduardo de Filippo komédiájából készült operaváltozat zenéjét az Oscar-díjas Nino Rota írta; ősbemutatója 1977-ben a Spoletoi Fesztiválon volt. Magyarországon elsőként a Bartók Plusz Operafesztiválon találkozhat vele a közönség. ■

A Bartók Plusz fesztivál honlapja: www.operafesztival.hu

NYOLC HÓNAP ALATT A VILÁG KÖRÜL 2014/2015 ÉVAD

Zempléni Fesztivál – töretlen lelkesedéssel

Turjányi Miklós tervekről, támogatásról, programról

Az eddigi legnagyobb állami támogatást kapta az idei, 23. Zempléni Fesztivál, de Turjányi Miklós fesztiváligazgató hozzáteszi, ezzel is csupán a 2008-as költségvetési szintjüket érték el. Így azonban gazdagabb kínálattal várhatják az érdeklődőket, mint az elmúlt években, s új helyszín, rangos vendégművészek, különleges koncertek fémjelzik a programot. Már tervezik a következő fesztiválokat is, hiszen nagy öröm számukra, hogy végre három esztendőre nyertek garantált támogatást.

➔ Réfi Zsuzsanna

Forrás: Zempléni Fesztivál

Turjányi Miklós

forrásokból, mint a korábbi években soha. Ráadásul a programsorozatot kiemelten kezelik, tagjai lehetünk a garantált fesztiválok rangos, összesen 21 tagból álló társulatának. Így az idei mellett már a következő két esztendőre is

Gramofon: *Az anyagi nehézségek miatt az utóbbi években gyakran táncolt borotvaélen a fesztivál. Hogyan sikerült nagyobb támogatáshoz jutniuk, ráadásul több évre előre?*

Turjányi Miklós: *Úgy tűnik, a rendezvény az utóbbi években is bizonyította a döntéshozók előtt, hogy komoly és hiánypótló feladatot lát el a zempléni térségben. Olyan jelentős támogatást kaptunk a központi*

jelentős összeget nyertünk el. Jó tudni, hogy a 25. Zempléni Fesztivált is megrendezhetjük! Tavaly vendégünk volt a kultúráért is felelős tárca vezetője: Balog Zoltán több helyszínt meglátogatott, és minderről nagyon elismerően nyilatkozott, ezért a miniszteri keretből is kaptunk támogatást. A Zempléni Fesztivál az egyetlen, a rendszerváltozás után született zenei rendezvény, amely nem tartott kényszerzünetet, minden évben várta a vendégeket, és ez óriási eredmény. Az idei, emelt összegből pedig végre megint színesebb és gazdagabb programot szervezhetünk.

G.: *Mennyire számíthatnak a térség önkormányzataira?*

T. M.: *Ideje volt új alapokra helyezni a kapcsolatunkat, hiszen az eltelt huszonkét esztendőben sok minden változott. Egy kerekasztal-beszélgetést rendeztünk, amelyen összegeztük az elmúlt éveket, és magunk is megdöbbentünk a számokon. Kiderült, hogy a fesztiválnak köszönhetően a térség szolgáltatói kiemelt bevételekre tesznek szert. Bár tudjuk, hogy a zempléni önkormányzatoknak szűkösek az anyagi lehetőségeik, de elengedhetetlen egy emelt szintű hozzájárulás. Mióta a nagyvonalú főtámogatónkat elveszít-*

A nyitókoncert hagyományos helyszíne, a sárospataki Rákóczi-vár

Forrás: Zempléni Fesztivál

ZENEKARI AKADÉMIA – NULLADIK ÉVFOLYAM

Hollerung Gábor karmester, a Budafoki Dohnányi Zenekar zeneigazgatója, a Zempléni Fesztivál művészeti vezetője kreatív muzsikusként, aki mindig elszánt újdonságok bevezetésére. Az egyik legfontosabb ideji innováció a zenekari akadémia elindítása.

„A fesztiválnak néhány éve nincs mottója; ha szükségét látjuk, hogy valamilyen jeles évfordulóról megemlékezzünk, megteszszük. Idén nem gondoltunk ilyesmire, viszont biztosan belevágunk a zenekari akadémia elindításába. Ha nem is lesz teljesen olyan, ahogy eredetileg elterveztük, a kísérleti, nulladik évfolyamot meghirdetjük” – mondja a művészeti vezető. Alapvető szándékuk, hogy fiatal muzsikusoknak lehetőséget adjanak: játszhasanak együtt a Budafoki Dohnányi Zenekar (BDZ) tagjaival, akár kamaraművekben, akár szimfonikus nagyzenekari darabokban.

„Úgy hisszük, hogy a BDZ most a legerősebb példája Magyarországon a szisztematikus zenekarépítésnek. Az együttes teli van olyan muzsikusokkal, akik igen magas színvonalon értik és művelik a zenekari játékokat. Nem egyszerűen a hangszerrel megszólaltatásának minőségéről van szó, hanem az egymás közötti rendkívül intenzív kommunikációban, az egymáshoz és a karmesterhez való alkalmazkodásban is példászerűek. Bizonyos mechanizmusok mélyreható ismerete, ami az együtt-játékot gördülékennyé és a közönség számára hatásossá teszi, szintén birtokukban van. Akad néhány kérdés, amiről az oktatásban sosem vagy igen ritkán esik szó; a lámpaláztól kezdve az egészséges ülésig és a helyes légzésig. Ezek nálunk egyáltalán nem tabutémák, mindegyiket megbeszéljük a jó cél érdekében. Magyarországon sajnálatos módon olyan a zenekari képzés, amilyen – ezt most nem részletezem. Mi azonban nagyon komoly tapasztalati tőkét halmoztunk föl, ezt szeretnénk megosztani a következő nemzedékkel.”

Elsősorban a konzervatóriumi korosztály számára hirdetik meg az akadémiaikat, de nyitva lesz az egyetemi hallgatók számára is, noha közülük sokan gondolják – persze tévesen –, hogy már mindent tudnak. Hollerung Gábor szerint a Zempléni Fesztivál kiváló alkalom, hogy elkezdjék a virtuális akadémia felépítését.

tettük, nehéz éveket éltünk át. Szerencsére tavaly már mutatkozott némi javulás, de még így is – e jelentős állami támogatásnak köszönhetően is – csak a 2008-as időszak költségvetését érték el.

G.: *Mi mindent kínálnak a 23. esztendőben?*

T. M.: Idén is lesznek ingyenes rendezvények, hiszen fontos, hogy azok is kulturális élményhez jussanak, akik nem tudják megfizetni a belépőt, és a zempléni régióban sajnos sokan vannak ilyenek... Új helyszínnel is gazdagodunk, a tokaji Fesztiválkatlannal. Festői díszlet a volt kőbánya, ahol egy 2500 férőhelyes nézőtér épült. A megnyitón, augusztus 9-én az István, a király hangzik fel. Az előadás a békéscsabai színház produkciója, a címszerepet Fekete Pál alakítja, és már számos helyszínen adták elő sikerrel. A rockopera koprodukcióban kerül színre, de lesz itt saját rendezvényünk is: egy nemzeti est. A Dohnányi Zenekarral régi, kedves partnereik lépnek pódiumra: Havasi Balázs, Lajkó Félix, Roby Lakatos és a Duna Művészegyüttes táncosai. Népzenei gyökerű gálaest lesz, amelyben szeretnénk megmutatni a Kárpát-medence minden színét, virágát. Újdonság az is, hogy hagyományteremtő szándékkal zenekari akadémiaikat indítunk, amelyen részt vehet bárki, akit érdekel a nagyzenekari műhelymunka.

G.: *Milyen lesz a mádi nap? S mit emelne még ki a programból?*

T. M.: A mádi borások külön minősítési rendszerrel védik kiemelkedő színvonalukat. Egésznapos programsorozat kertében lehet ismerkedni a pincészetekkel, a nívós gasztronómiai kínálattal. Öröm, hogy minden évben fellép az alapító Liszt Ferenc Kamarazenekar; idén a nyitókoncerten Michael Collins lesz a szólista. Vendégül látunk egy kiváló osztrák és egy tajvani kórust, a finnországi Saimaa Sinfonietta-t, Balog József zongoraművész pedig Tolcsván, az Oremus-szalomban ad szólókoncertet. A programban a társművészetek is szerepet kapnak: fellép az Experidence, a Magyar Nyelv Múzeumában Karinthy és Rejtő műveiből hangzik fel irodalmi összeállítás. A Crescendo Nyári Akadémiával együttműködve több tehetséges fiatalnak is bemutatkozási lehetőséget adunk, és gyerekprogramok is lesznek: a tavalyi sikeren felbuzdulva ismét meghívtuk a Csavar Színházat.

G.: *S a jazz mellett idén a rockzene felé is nyitnak...*

T. M.: Sajnos elmarad idén a Hegyalja Fesztivál, ezért két olyan együttest is meghívtunk, akik a jazz mellett a rock műfajának is jeles képviselői. Fellép Kristin Korb Triója és a Modern Art Orchestra is. Május közepe óta már árusítjuk a jegyeket, s ebben szintén akad újítás, hiszen elővéltelben 30 százalékos kedvezménnyel kaphatók a belépők. S tervezzük már a következő éveket, jövőre például operát szeretnénk a Fesztiválkatlanban... ■

Bővebb információ és a fesztivál teljes programja:

www.zemplenfestival.hu

Zempléni ízelítő – műfaji határok nélkül

Az előző oldalon (26–27. oldal) Turjányi Miklós fesztivál igazgató és Hollerung Gábor művészeti vezető nyilatkozott az idei, 23. Zempléni Fesztivál programstruktúrájáról, művészi koncepciójáról és pénzügyi háttéréről. Ezt követi szubjektív programajánlónk, amelynek keretében Bogányi Tibor és Spányi Miklós nyilatkozott a Gramofonnak, valamint a fesztivál nyitókoncertjét, illetve két jazz-rock legenda, Tátrai Tibor és Török Ádám produkcióját vesszük górcső alá.

➔ Réfi Zsuzsanna

Klarinétmuzika a Rákóczi-várban

Michael Collins klarinétművész-karmester

Káprázatos virtuozitásának, zenei érzékenységnek köszönhetően a legkeresettebb szólisták közé tartozik Michael Collins, aki elképesztő biztonsággal uralja hangszerét. A klarinétművész – aki az utóbbi években már karmesterként is gya-

korta pódiumra lép – a világ vezető zenekaraival koncertezik rendszeresen, s kamaramuzsikusként szintén nagyon sikeres. Számos lemezfelvétele született, roppant gazdag a repertoárja, s munkássága nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a mai szerzők is minél több művet komponáljanak erre az instrumentumra. Michael Collinst régi kapcsolat fűzi a Liszt Ferenc Kamarazenekarhoz, többször muzsikáltak már együtt. Most a Zempléni Fesztivál nyitókoncertjén, augusztus 8-án, a sárospataki Rákóczi-vár udvarán lépnek közönség elé. A klarinétművész-karmester a fesztivál előtt, júliusban a londoni Wigmore Hallban kamarázik; ott Messiaen-mű szerepel a programban, szeptemberben pedig már Mozart-műveket játszik és vezényel Melbourne-ben.

A klarinétművész honlapja: <http://www.michael-collins.co.uk/>

Lappföldi sámánrituálé

„Nagyon megtetszett Füzér, amikor a feleségemmel először erre a településre vetődtem – meséli Bogányi Tibor. – Magával ragadott a hegyen magasodó vár és a környék különleges energiája. Több nyarat is ott töltöttünk, így számos Zempléni Fesztivált hallgathattam végig, és mindig élveztem a színes, gazdag és nívós kínálatot. Örülök, hogy ennyi éve töretlenül működik a rendezvény, mert valóban kedvezően hat az egész térség életére. Az utóbbi években koncerteztem is itt, s emellett Turjányi Miklóssal már azt is régóta terveztük, hogy elhozzuk a fesztiválra a finnországi zenekaromat. Ez az elképzelés idén végre megvalósul, és a sárospataki Rákóczi-várban adunk hangversenyt, augusztus 10-én. A Saimaa Sinfonietta Lappeenranta város együttese; a társulatot 2008 óta irányítom művészeti vezetőként, karmesterként. Mi vagyunk Finnország legkisebb szimfo-

nikus zenekara, hiszen az alapfelállásban csak 24 tagú az együttes. Ennek ellenére minden évben rengeteg koncertet adunk, kibővülve a régió több, kisebb-nagyobb zenekarával. S persze a nagy szimfonikus repertoár mellett nagyon gazdag a kamarazenei palettánk is. Sajnos a folyamatos büdzsé-nyirbálás, forráselvonás bennünket is sújt, miközben olyan lemezfelvételeink születnek, amelyeket a közönség és a nemzetközi kritika egyaránt magasztal...”

A Saimaa Sinfonietta színvonalát az is jelzi, hogy sokan kimondottan számukra komponálnak műveket. Közéjük tartozik Kalevi Aho, az egyik legnevesebb finn zeneszerző, aki az együttesnek írta „Rituálék” – Szimfónia nr. 14 című művét, ami rendhagyó darab. Kalevi hosszan tanulmányozta az afrikai, indiai és arab hangszereket, s ebben a kompozícióban is a djembe és a darbuka játssza a főszerepet. Az afrikai és az arab ütőhangszerekkel megidézi a lappföldi sámánok rituáléját. Ezekben a szertartásokban ugyanis szintén elmélyült. „Sőt, egyszer engem is elvitt egy útra – meséli Bogányi Tibor –, amelyen megismerkedhettem ezekkel a ceremóniákkal, s azóta másképp dirigálok ezt a darabot. Több turnén is játszottuk már a Rituálékot, Péccsett is hatalmas tetszést aratott. Bizom abban, hogy a zempléni közönségnek szintén tetszik majd! S mivel egy finn zenekar nem léphet fel Sibelius nélkül, így a programban szerepel a Pelléas et Mélisande, amit a szerző színházi kísérőzeneként komponált. A műsorunk harmadik darabja pedig Mozart A-dúr hegedűversenye, amit egy tehetséges, fiatal művésszel mutatunk be: Jovana Raljić a tavalyi Crescendo Nyári Akadémián szerepelt sikerrel. Két nappal később pedig lesz még egy koncertünk a fesztiválon: a Sinfonietta Füzéren, a várban muzsikál. Erre a programra vidám nyári meglepetésműsorral készülünk, amelyben részletek hangzanak fel finn, valamint magyar kompozíciókból.

Bogányi Tibor honlapja (életrajz, képgaléria, cikk- és videó-gyűjtemény): www.boganyitibor.com

Bogányi Tibor és finn zenekara

Ensemble Mimage: egy különleges trió

Spányi Miklós életében először tavaly játszott a Zempléni Fesztiválon. Együttesével, a Concerto Armonicóval a sárospataki református templomban adtak nagyon jó hangulatú, emlékezetes hangversenyt. Szenczi Ákosnak tartja a programsorozat helyszíneit, így kíváncsi a füzerradványi Károlyi-kastélyra is, ahol ebben az esztendőben az Ensemble MIMAGE-zsal muzsikál, augusztus 16-án. Az együttes tagjainak nevéből született a mozaikszó: a trióban Spányi Miklós mellett Ábrahám Márta és Schweigert György játszik. A trió spontán módon alakult; Spányi Miklós olasz darabokat és Bach-sonátákat próbált a hegedűművésznővel, amikor felvetette, hogy csatlakozzon hozzájuk Márta férje, a nagybőgős és barokk csellista, Schweigert György is, akit a Concerto Armonico tagjaként jól ismert.

Az Ensemble Mimage: Spányi Miklós, Ábrahám Márta és Schweigert György

„Így a basszus szólamot kettőztük” – mondja a világ egyik legelismertebb Carl Philipp Emanuel Bach kutatója, a 2013-ban Gramofon-díjjal kitüntetett Spányi Miklós. „Az ötlet onnan ered, hogy amikor ezek a művek születtek, mindegy volt, hogy egy-egy szólamot hányan játszanak. Az előadáshoz a szólistákon kívül más hangszeresek is nyugodtan csatlakozhattak. Megragadtuk az akkori zenélésnek ezt az opcionális jellegét. Ráadásul jobban szeretem azt a dús, mély hangzást, rezonanciát, ami a nagybőgő sajátja. Érdekesebb és egy nagytermet is sokkal jobban betölt. Arról nem is beszélve, hogy így az ismert művek új, izgalmasabb oldalát tudjuk megmutatni. A közönség is értékeli a rendhagyó hangzást, a trióink eddig mindenütt tetszést aratott. Széles repertoárunkból igyekeztünk érdekfeszítő programot összeállítani a Zempléni Fesztiválra is. Olasz darabokkal kezdünk: Locatelli és Vivaldi egy-egy sonátájával, majd német zeneszerző következik: Johann Joachim Quantz, aki azért eléggé olaszos stílusban komponált. Ezt a sonátáját eddig csak egyszer adtuk elő, de igazán értékes darab. Befejezésül pedig Johann Sebastian Bach G-dúr sonátáját szólaltatjuk meg.”

Spányi Miklós, Ábrahám Márta és Schweigert György triójának honlapja: <http://www.ensemblemimage.com>

Tátrai Trend és Ős-Mini

Tokajban, a Kossuth téren zenél augusztus 11-én a Tátrai Trend, az Esti jazz sorozat keretében. A kiváló rockgitáros a jazz műfajában is otthonosan mozog. Glaser Péter bőgőssel, Pintér Tibor gitárossal és Czibere József ütőssel egy örömmelés hozta össze őket, és 2008 őszétől már ez a négyes – elektromos és akusztikus gitár, nagybőgő és ütőhangszerek – alkotja a Tátrai Trendet. „Remek partnerekre találtam, a próbák során kiderült, hogy a srácok mindent el tudnak játszani, s képesek vagyunk együtt lélegezni a zenében” – mondja Tátrai. A Trend mindig izgalmas és sajátos kamaramuzsikával lép pódiumra. Jazzfesztiválon éppúgy visszatapsolják őket, mint egy nagyobb rockrendezvényen. Hiszen – ismét Tátrait idézve – „kellems, érthető és szerethető zenét” játszanak.

A Tátrai Trend

Néhány nappal később, augusztus 14-én szintén különleges koncertnek tapsolhatnak az érdeklődők, hiszen Török Ádám és az Ős-Mini lép fel Sárospatakon, a Szabadtéri Színpadon. A legjelentősebb rock-blues-jazz fuviolistának tartott, énekesként és zeneszerzőként is jól ismert művész azzal a csapattal muzsikál, amelyet számos hazai rockszakíró minden idők egyik legjobb magyar együtteseként emleget. A zempléni koncerten Török Ádám énekel, fuvolázik, s ismét az 1971-es társulat játszik: Papp Gyula (billentyűk), Németh Tamás (dob) és Nagy István (basszusgitár).

Tátrai Tibor honlapja: www.tatraitibor.hu
Török Ádám honlapja: www.torokadam.hu

Az Ős-Mini – a fotók 1971-ben és 2012-ben készültek

Nyári filharmóniai programok – jubileumi fesztiválok

Különleges bérletsorozat – hazai és külföldi sztárokkal; orgonanap temérdek helyszínnel és előadóval, valamint két jubiláló fesztivál – születésnapos művésszel, együttessel. A Filharmónia Magyarország idén nyáron is izgalmas és sokféle programot kínál, s a tavalyi átalakulást követően megújult honlappal, irodákkal, és még több munkatárssal várja az érdeklődőket. Koncertjeik száma egyre nő: szinte nincs olyan nap, hogy valahol az országban ne hangozzék fel filharmóniás előadás. Szamosi Szabolcs ügyvezető igazgató arról is beszélt, a minőség mellett fontosnak tartják, hogy a producióik élményt adjanak – kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

◆ Réfi Zsuzsanna

Szamosi Szabolcs: „A magyar hangversenyélet motorjaként több mint ezer előadót foglalkoztatunk”

Új rendezvénnyel köszöntötte a nyár kezdetét a Filharmónia Magyarország, hiszen lapzártánk után, június 1-jén mindenütt a hangszerek királynője, az orgona állt a figyelem középpontjában. Az OrgonaPont Fesztivál négy kiemelt koncertje Budapesten, Debrecenben, Pécsen és Harkán hangzott fel, de szinte az ország minden szegletében orgonamuzsika szól ezen a napon, ugyanis csatlakozni lehetett a programhoz, és rengeteg művész élt is ezzel a lehetőséggel. Erről a tévénézők és a rádióhallgatók is meggyőződhetnek, hiszen az MTVA is rögzített több

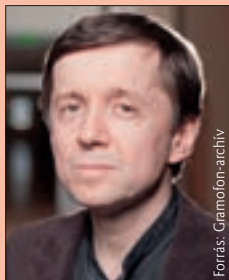
előadást. Szamosi Szabolcs azt mondja, orgonistaként korábban azt tapasztalta, hogy a templomokban örömmel fogadják a koncerteket. Ezért is vették fel a kapcsolatot a katolikus, evangélikus, református és izraelita egyházzal, és mindenki szívesen csatlakozott a programhoz. A fesztivál remek beharangozót jelentett az OrgonaPont nyári rendezvényeihez is, hiszen a sorozat folytatódik. Sok új város csatlakozott, például Debrecen, Békéscsaba, Győr, Szolnok és Miskolc.

Unicum-bérlet

Nagy érdeklődést keltett másik újdonságuk is, amelyre már tavasz óta árulják a belépőket. „Filharmónia Unicum-bérletnek hívják a sorozatot” – meséli Szamosi Szabolcs. – Szeptember 4-én indul, mégpedig a Zeneakadémián, ahol a Nemzeti Filharmonikusokat Kocsis Zoltán dirigálja, s az est szólistája Perényi Miklós lesz. Januárban aztán az Orosz Nemzeti Zenekar lép pódiumra, Mihail Pletnyovval az Erkel Színházban, áprilisban pedig a Westminster Katedrális Kórusa érkezik, Martin Baker vezetésével. Az utolsó két koncertet a Mátyás-templomban rendezzük; megújul addigra az ottani orgona, és a MÁV Szimfonikus Zenekar, a Nemzeti Énekkar ad ezen a helyszínen hangversenyt, Vásáry Tamás vezényletével.”

Az ügyvezető igazgató arról is örömmel számol be, hogy az ország 16 városában 21 bérletsorozattal vannak jelen. Ifjúsági programjaikkal 200 településre jutnak el, és az ennek keretében adott ezer koncertet több mint 250 ezer diák hallgatja meg. Szinte nem múlik el nap filharmóniai hangverseny nélkül. A tavalyi indult összeolvadás, a három korábbi nonprofit kft. eggyé alakulása szépen halad, bár teljesen még nem elégedett. De a munkatársak végre megfelelő eszközökhöz jutottak, telefonos hálózatot alakítottak ki, hogy jól tudják működtetni az egész országban működő céget. S végre már az összes irodájukban lehet kártyával fizetni. A náluk dolgozók száma elérte a negyvenet, és változott a struktúra: a pécsi iroda nőtt, míg a budapesti létszáma csökkent. Ráadásul a Filharmónia

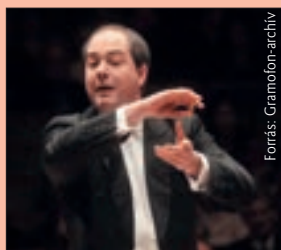
MINIATÚRÖK

Forrás: Gramofon-archív

„Az 1980-as években szinte minden nyáron ott voltam Szombathelyen – meséli **Szokolay Balázs** zongoraművész –, mivel kerestem azokat a rendezvényeket, ahol igazán magas a szakmai színvonal. Néhanyszor fel is kértek kamarakonzertekre: például Rohmann Imrével, akivel legutóbb Bartók kézzongorászonátáját is játszottuk. Idén novemberben ugyanazokkal a partnerekkel – Jean Efflam Bavouzet, Rác Zoltán és Holló Aurél – adom elő ezt a művet a Zeneakadémián. Tavaly kértek fel először arra, hogy tartsak mesterkurzust is, de sajnos nem tudtam elvállalni, ugyanis weimari kötelezettségeim nem engedték. Idén szerencsére sikerült megszervezni, hogy jöhessek. Mindig kérdés, hogy mire elég néhány nap egy kurzuson: lehet-e többet adni, mint bizonyos művek megértéséhez, megszólaltatásához némi segítséget, inspirációt vagy esetleg általános érvényű üzeneteket? Július 11-én lesz szólóestem is, amelynek műsorát nagy élvezettel álmodtam meg, csiszoltam ki. Az alapötlethez – Kurtág Játékok és Bartók Mikrokozmoszának részleteihez – hozzávettem Debussy Gyermekkuckó című művét, valamint néhányat édesapám, Szokolay Sándor békéstarhosi gyerekarabjaiból. Felhangzanak tőle még – bemutatóként – miniatűrök is, amelyek nem gyermekeknek szólnak: a Hamlet-opera motívumaiból álló darabot első tanáromnak, Czövek Ernának komponálta. Majd Bartók Vázlatok című ciklusa következik, és a zárószám: Debussytól A boldog sziget.”

JÁTÉK A KASTÉLYBAN

Forrás: Gramofon-archív

Vashegyi György is jubileumot ünnepel az idei Régi Zenei Napokon: két évtizede muzsikált először a program-sorozatban, 2000-től kezdve pedig minden évben pódiumra lépett az Orfeo Zenekarral és a Purcell Kórusal. Az utóbbi években tanított is a

kurzusokon. S abban, hogy (Sopron után) a fertődi kastély adjon otthont a fesztiválnak, komoly szerepet játszott, ugyanis az ötlet az ő fejéből pattant ki. Most már harmadik alkalommal várják itt az érdeklődőket, s a fesztivál záróestjén Vashegyi György vezényletével Bach h-moll miséje hangzik fel. A dirigens azt mondja, örül, hogy ezt a művet adják elő, hiszen túl keveset játsszák a kompozíciót Magyarországon, pedig rendhagyó darab, csupa rejtély és rejtvény. Mostani előadásukra biztosan hatással lesz a René Jacobsszal folytatott munka, akitől rengeteget tanultak. A fertődi előadás után egy hónappal Norvégiában adják majd elő a h-moll misét, akkor maga Jacobs lesz a dirigens.

Magyarország támogatása jelentősen megnövekedett, majdnem a duplájára. „Nagy öröm számunkra, hogy a kulturális kormányzat így döntött – mondja Szamosi Szabolcs –, hiszen ez azt jelzi, tisztában vannak az általunk végzett feladat fontosságával. A következő esztendőkre akadnak is jócskán stratégiai terveink: szeretnénk a komolyzenei életben betöltött pozíciókat megerősíteni, országosan piacvezetői szerepre törekszünk az ifjúsági koncertek terén. Jelenleg is – a magyar hangversenyélet motorjaként – több mint ezer előadót foglalkoztatunk. Nagyon fontos, hogy rendezvényeink mindig magas minőségűek legyenek, emellett a vidéki koncertjeink is jelentős hangsúlyt kapnak. Szeretnénk ifjúsági sorozataink jelenleg is tekintélyes nézőszámát növelni, hogy tényleg minden diák eljuthasson élőzenei koncertekre. Lényeges az is, hogy a művészek számára presztízsé váljon, hogy nálunk szerepeljenek. Fontosak az innovatív formák is, amelyek a minőség mellett az élményt növelik. Az egyházzene közvetítésében pedig továbbra is szerepet vállalunk, mert azt látjuk, az egyházak szívesen veszik, hogy képviseljük a muzsikájukat. Emellett a klasszikus zenei ügynökségeknél, külképviseleteknél – elsődlegesen a komolyzenében – szeretnénk, ha a Filharmónia a legfőbb együttműködő partnerré válna. Terveink szerint kilépünk a határon túlra is, folytatjuk a brandépítést, s ennek lényeges eleme az új logó, arculat és honlap.”

Fertőd és Szombathely

Nyáron pedig az ismert fesztiválokkal várják az érdeklődőket, hiszen június 21–28. között rendezik meg a Régi Zenei Napok sorozatát. Évfordulóhoz érkezett a program, hiszen ez már a harmincadik régi zenei seregszemle lesz. Fertődön közönségcsalogató toronyzene indítja, a kisebbeket táncba hívó mese, a nagyobbakat várfoglalás is várja. A nyitókoncert egybeesik a Múzeumok éjszakájával, így különleges programot kínálnak az érdeklődőknek, s lesz orgonaest, tánc történelmi előadás és Szent Iván-napi koncert is a fertődi kastély pálmaházában. Szintén három évtizedes jubileumot ünnepel a szombathelyi Bartók Szeminárium és Fesztivál, július 10–19. között rendeznek. A sorozaton köszöntik a hetvenesztendős Eötvös Pétert, s kiemelt szerepet kap a harmincéves Amadinda Ütőegyüttes is. A fesztivál nulladik nappal indul július 9-én; a tényleges megnyitóra pedig 12-én kerül sor, amikor Eötvös-művek hangzanak fel magyarországi bemutatóként, a Savaria Szimfonikus Zenekar tolmácsolásában, Madaras Gergely vezényletével. A kurzusok, előadások mellett gyerekprogramok, népzenei koncert, kirándulás és Eötvös-zenére született, új kortárs tánc bemutató is szerepel a kínálatban. ■

Bővebb információ és a fesztiválok teljes programja a Filharmónia Magyarország honlapján: www.filharmonia.hu

Ipolytól Hubáig – hét fantasztikus nap a Kaposfesten

Az elmúlt évek alatt jelentős tapasztalatot szereztek, akár hátra is dőlhetnének. A kényelmi pozíció azonban sem a Kaposfest – Kaposvári Kamarazenei Fesztivál kigondolóját és művészeti vezetőjét, Kokas Katalin hegedűművészt nem jellemzi, sem Bolyki György fesztiváligazgatót. Közvélemény-kutatást készítettetek, mit is szeretne a közönség, miben változzon az idei, ötödik Kaposfest, amit augusztus 13–19. között (azaz Ipoly napjától Huba napjáig) rendeznek.

➔ Albert Mária

A kutatás alapján végül ugyanarra jutottak, mint általában a fesztiválvendégek, beleértve a „hivatásos” közönséget, tehát a szakmai újságírókat is. Óriási fordulatra nincs szükség, de azért újdonságok, új hangsúlyok az ötödik Kaposvári Kamarazenei Fesztiválon is várják az érdeklődőket. Kimozdulnak például a városból, és egy különleges térben, a közeli Kassai-völgyben hungarikum napot rendeznek, ahol Bakfark Bálinttól Kurtág Györgyig és Veress Sándorig kap áttekintést a hallgató a magyar zene történetéből – meséli Bolyki György fesztiváligazgató. De az eddigi alapelv érvényes: ez az egy hét a választékos ízlésű, igényes közönség fesztiválja. Kísérleteztek ugyan popzenei kísérő programokkal, de ez nem vált be; szolidabb esti szórakozást vár a vendég, koncert után inkább „megnézné magának” a híres fellépőket, esetleg szót váltana egyikkel-másikkal. Mert már tudják, hogy akik Kokas Katalin és Kelemen Barnabás hívására a városba jönnek, azok a világ legnagyobb koncerttermeiben szoktak muzikálni.

Minden ellenkező híreszteléssel szemben ugyanis létezik olyan hazai publikum, amelyik magas színvonalat vár – és nem csak Budapesten. A kaposvári és a környékbeli közönség rákapott a jó zenére, amire bizonyíték, hogy a fesztivál indulása, 2010 óta a koncertévadban is megsokszorozódott a filharmoniai sorozatokra jegyet vagy bérletet vál-

tók száma. Hatalmas adatbázis van a fejében, hogy kiket invitálna Kaposvára – mondja Kokas Katalin. Nem is egy visszatérő vendég tűnik fel a programban: a hegedűs Alina Ibragimova például minden évben eljött; a szintén hegedűs Alina Pogostkina két évet kihagyott, de idén újra hallható. Joshua Bell az első fesztiválon hódította meg a hallgatókat. „Többször megírta, elmondta, mennyire sajnálja, hogy idén sem szabad ebben az időszakban. A híres csellista, Nicolas Altstaedt négyezer lépett fel nálunk, de idén nem jöhet, mert a menedzsere nem engedte. A normál ügymenet szerint a fesztiválokra az ügynökségek több évre előre lekötik a művészeket. Érdeklük, hogy a nagy gázsit, következképp magas százalékot ígérő helyekre menjenek. Mi pedig közvetlenül, kollegiális alapon hívjuk őket. Ez az erősségünk, de a kockázatunk is – véli a művészeti vezető – Egyik zenész barátunk ajánlja, hívja a másikat, így alakult ki a kör, amelynek tagjairól szinte lehetetlen lemondani. A brácsaművész Maxim Rysanov segített becserkészni a világ legjobb trombitásait, Szergej Nakarjakovot.” Nagy esemény idén Steve Reich Tehillimjének előadása; koprodukcióban a Zsidó Nyári Fesztivállal. A kompozícióban az idén harmincéves Amadinda Ütögegyüttes is közreműködik – ahogy az Kaposváron lenni szokott, másként, gazdagabban. A zenemű egyes részei között Fekete László kántor az eredeti szoltárokat is elénekli.

Az első, 2010-es fesztivál nyitóestjén Mendelssohn Oktettje és Stravinsky A katona története című műve hangzott el. 2014-ben ismét hallható mindkét darab: a Stravinsky-műben ezúttal négy színész működik közre. Új vendég lesz a norvég hegedűs, Vilde Frang, aki néhány éve, beugróként váratlan és átütő sikert aratott Budapesten. Ez némi fejtörést is okozott a művészeti vezetőnek, hiszen ki kellett találnia, milyen feladatot adjon számára. „Nem egy szép, harmonikus programhoz keresünk előadókat, hanem az előadókhöz szabjuk a műveket és programösszeállításokat. Az egyik legkeresettebb fiatal zongoraművész ma Kirill Gernstein – mégis rendszeresen vesz órákat nagyszerű mesterünktől, Rados Ferencőtől. Páratlan élményt ígér, ha ők ketten együtt ülnek majd a zongorához Kaposváron. Nemcsak A katona történetével, hanem a Kreuzer-sonátával is kikacsintunk a dráma műfaja felé. Beethoven A-dúr hegedű-zongora szonátája mellett Tolsztoj írása, a Kreutzer szonáta részletei is elhangzanak.” A Kelemen Vónósnégyes – túl egy nemzetközi kvartett-versenyen – idén pihen, de a tagok egy-egy alkalommal pódiumra lépnek. A Nemzeti Filharmonikusok tavaszi hangversenyén nem véletlenül ült Kelemen Barnabás a koncertmesteri pultnál: Richard Strauss ritkán hallható, pompás műve, Az úrhátán polgár kísérőzeneje a fesztivál műsorában is szerepel.

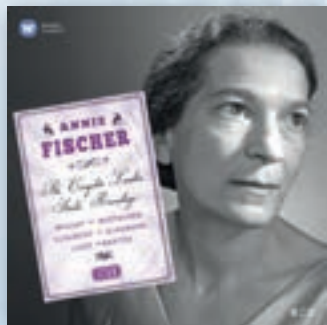
Forrás: Gramofon-archív

Ketten a fesztivál főszereplői közül:

Kokas Katalin művészeti vezető és Kirill Gerstein zongoraművész

Bővebb információ és a fesztivál teljes programja: www.kaposfest.hu

WARNER MUSIC KLASSZIKUS CD ÉS DVD ÚJDONSÁGOK

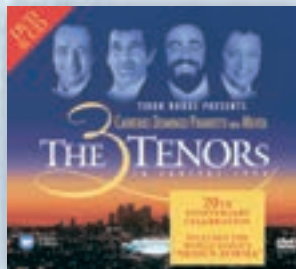

Mozart, Schumann,
Liszt, Bartók
zongoraversenyek

Beethoven, Schubert,
Schumann szóló
zongoraművek

8 CD
2564634123

FISCHER ANNIE SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁRA

**Három Tenor Koncert 1994
Jubileum**

JOSÉ
CARRERAS
PLÁCIDO
DOMINGO
LUCIANO
PAVAROTTI
ZUBIN
MEHTA

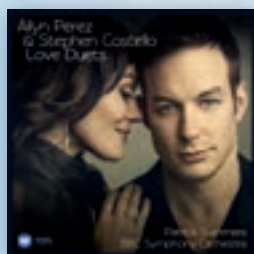
CD, DVD
2564633737

Donizetti: Stuart Mária

JOYCE
DIDONATO
ELZA
VAN DER HEEVER
MATTHEW ROSE
MAURIZIO BENINI

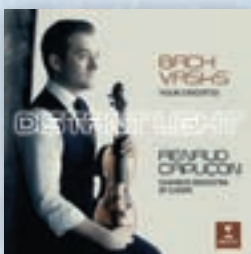
DVD
2564632035

AILYN
PÉREZ
STEPHEN
COSTELLO

CD
2564633485

Love duets – Szerelmi kettősök
Massenet, Mascagni, Verdi, Donizetti,
Gounod, Puccini, Bernstein

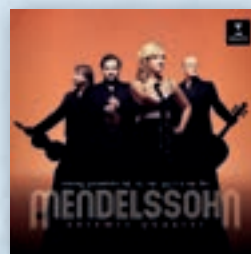

RENAUD
CAPUÇON

Európai
Kamarazenekar

standard CD
2564630864
digipack CD
2564632322

Bach: Hegedűversenyek
**Peteris Vasks: Versenymű hegedűre
és vonósokra**

ARTEMIS
QUARTET

2 CD
2564636690

Mendelssohn: Vonósnégyesek

Magyarországon terjeszti az mTon Kft.

www.warnerclassics.com

www.magneoton.hu

CONCERTO
BUDAPEST

A ZENEAKADÉMIA
REZIDENS ZENEKARA

2014/2015 BÉRLETEK

- CONCERTO RUSSO
- CONCERTO CLASSICO
- CONCERTO OPEN
- MAHLER-SCHUBERT
- CONCERTO - UMZE
- CONCERTO 8 ÉS FÉL
- CONCERTO STUDIO
- MANÓ
- DZSOPATÁN

Részletes műsor és bérletvásárlás:
www.concertobudapest.hu

Partnerünk:
VízPlusz Kedvezménykártya
www.vizpluszkartya.hu

Európai hidak – A középpontban Németország

Második alkalommal rendezi meg a Budapesti Fesztiválzenekar – a Művészetek Palotájával közösen – a Bridging Europe elnevezésű koncertsorozatot, amelyben egy ország kultúráját állítják középpontba, elsősorban az adott ország zenéje tükrében. Szeptember 10. és 16. között Németország lesz a főszereplő. Az eseménysorozatról a zenekar ügyvezető igazgatója, Stefan Englert nyilatkozott a Gramofonnak.

Forrás: BFZ

Stefan Englert

igazgató. – A több területen megfigyelhető hasonlóság mellett a másik egyszerű ok az volt, hogy Fischer Iván zeneigazgató szorosán kötődik a cseh zenéhez: több Dvořák-szimfóniát is lemeze vett vagy adott elő koncerten; a Szláv táncokból készült lemez referencia-értékű. Kihívás is egy olyan kultúrát bemutatni, amely Magyarországhoz hasonlóan olvasztótégelyként működik, és a népzene szerepe benne rendkívül fontos. Természetesen annak is számos oka van, hogy idén Németországot választottuk. Éppen a fesztivál idején lesz huszonöt éve, hogy Magyarország 1989. szeptember 11-én megnyitotta a határait az NDK polgárai számára, kelet-németek ezreinek lehetővé téve a Nyugat-Németországba települést. Honfitársaim ma is szívesen gondolnak erre a baráti gesztusra. A döntés művészi háttere, hogy a német zene mindig is nagyon hangsúlyosan volt jelen az európai zenetörténetben, de itt is van személyes kapcsolat: Fischer Iván egyik kedvenc zeneszerzője Brahms, akinek két szimfóniáját is vezényli a fesztiválon.”

Műfajok, korok, stílusok

A fesztivál programján öt hangverseny szerepel; mindegyik más típusú zenét mutat be, és mindegyik az első Európai Hidak fesztivál koncerttípusait követi. Idén is lesz például gyerekopera: Kurt Weill alkotása, amely Elisabeth Hauptmann és Bertolt Brecht tándrámájára íródott. A Novák Eszter rendezésében látható, Aki igent mond (Der Jasager) című operából a következő évadban tíz előadást

terveznek fővárosi és vidéki iskolákban. A karmester az a Jankó Zsolt lesz, aki túlnyomórészt Kolozsvárott és Nagyváradon dolgozik, emellett a BFZ asszisztens karmestere, és akit minél szélesebb körben szeretnének megismertetni a közönséggel. Fischer Iván berlini együtteséhez, a Konzerthaus Zenekarához is meghívta vezényelni. A kortárszenei programmal kapcsolatban az ügyvezető igazgató így fogalmaz: „Célunk, hogy egy ország zenei kultúráját lehetőség szerint minél több oldalról mutassuk be. Ennek megfelelően azt is meg kell ismertetni a közönséggel, hogy napjainkban mi zajlik. A koncertműsorokat látva gyakran az az érzése az embernek, hogy a zene története megállt a 20. század elején; ami később íródott, az ritkán szólal meg. Nekünk mint zenekarnak felelősségünk és feladatunk ját-

Fotó: Catherine Miliken

Franck Ollu francia dirigens,
a kortárszene specialista

szani ezeket az alkotásokat; arról nem beszélve, hogy izgalmas vállalkozás is. Arra is szeretnénk használni ezt a koncertet, hogy megmutassuk, milyen sokszínű tud lenni a kortárs zene. Ebben a programban a mai német zene három prominens képviselőjét mutatjuk be – a kortárszenei specialista, Franck Ollu francia karmester vezényletével, aki a frankfurti Ensemble Modernnel is gyakran dolgozik együtt. Hans Werner Henze, Wolfgang Rihm és Jörg Widmann mellett Manfred Trojahn egyik darabját is műsorra tűzzük, amelyet Henze emlékére komponált. Az est szólistája az egyik vezető francia kortárszenei csellista, Sonia Wieder-Atherton lesz, akinek Henri Dutilleux, Georges Aperghis és Pascal Dusapin is komponált darabot.”

A barokk est sztárvendége a Jos van Immerseel vezette Anima Eterna zenekar, illetve a berlini Akademie für Alte Musik koncertmestere, Midori Seiler lesz, aki a régizenet elképesztő fantáziával szólaltatja meg – őt a Fesztiválzenekar barokk zenei együttese kíséri. A fesztivál

Fotó: Maïke Hebig

Midori Seiler hegedűművész Muffat és Händel műveit játssza Budapesten

jövőjéről Stefan Englert elmondta: 2015-re és 2016-ra is már megvan a tematika, de tovább is terveznek, mert óriási lehetőséget látnak a kezdeményezésben. „A zene összeköt embereket, kultúrákat – fogalmaz az ügyvezető igazgató –, de a művészek és a zeneszerzők is összekötnek kultúrákat. Hány meg hány német reneszánsz és barokk komponista ment Itáliába tanulni?! Magyarországnak emblematikus alakja Liszt Ferenc, aki szintén szerte Európában, minden kultúrában otthon érezte magát.”

Visszahozni az emlékeket

Az idei nyár három projekt jegyében telik – mindegyik a BFZ a közösségért elnevezésű program része. A Legyen a zene mindenkié mottó jegyében az együttes célja, hogy a lehető legtöbben hallhassák élőben a zenekart – azok is, akiknek egyébként nem lenne lehetőségük ellátogatni a koncertekre. A zenekar kamaragyűjtései idősothonokba látogatnak júniusban, és ott ingyenes hangversenyeket adnak. Szintén júniusban szólaltatnak meg Bach-kantátákat különböző templomokban – értelemszerűen a zenekar régizenei együttesének közreműködésével. A harmadik projekt a magyar zsidó múlthoz kapcsolódik. „A második világháború előtt gazdag és színes zsidó kulturális élet volt Magyarországon – folytatja Stefan Englert ügyvezető igazgató. – A zsinagógák azonban a holokauszt tragédiája után más funkciót kaptak, hiszen főleg vidéken nem maradt senki, aki eredeti rendeltetésének megfelelően használhatta volna azokat. A zsidó kulturális élet ma is gazdag, de szinte kizárólag a fővárosra koncentrálódik. Vidéki városokba utazunk, ahol beszélgetésekkel egybekötött, ingyenes hangversenyekkel idézzük fel az adott város második világháború előtti zsidó közösségi életét. Célunk: visszahozni az emlékeket. A kezdeményezést novemberben folytatjuk.”

Név és aura

Stefan Englert úgy fogalmaz: a harminc év alatt fantasztikus utat járt be a Budapesti Fesztiválzenekar, hiszen mindenütt elbűvölve fogadják, és óriási siker övezi fellépéseit szerte a

Fotó: Jean-Baptiste Montano

Sonia Wieder Atherton a kortárszenei est szolójátéja lesz

világban. Olyan karakterisztikumai vannak, amelyekkel más zenekarok nem rendelkeznek. A muzikusok elkötelezettek, számukra a zenekari játék művészet és hivatás. Fischer Iván és csapata keményen megdolgozott azért, hogy elérje a világszínvonalat. „Kiterjedt kapcsolatrendszerünknek köszönhetően rendszeresen járunk a világ legnagyobb zenei központjaiba: New Yorkba, Londonba, Amszterdamba, Bécsbe. Ezt a hálót még inkább szeretnék kiterjeszteni a jövőben, de tervünk, hogy kevesebb városban forduljunk meg, azokban viszont hangsúlyosabban legyünk jelen. Tehát koncentráltabbá, intenzívebbé szeretnénk tenni a kapcsolatainkat. Az élvonalban lenni komoly és állandó próbatételt jelent, hiszen a legnagyobb zenekarokkal vagyunk egy kategóriában. Némelyiknek gazdagabb a múltja, ilyen például a Bécsi vagy a Berlini Filharmonikus Zenekar. A közönség azonban ugyanazt a színvonalat várja el tőlünk is, mint azoktól. Míg a Bécsi Filharmonikusok nevének említésekor – a zenekar 150 éves múltja miatt – az ember öntudatlanul is egy bizonyos bécsies hangzásra asszociál, addig a BFZ esetében – noha megvan az ismerős érzés és határozott művészi profil – a névnek még nincs ilyen aurája, ami ezt az asszociációt kiválthatná. Azon dolgozunk, hogy 15-20 év múlva ugyanolyan csengése legyen a BFZ nevének, mint a nagy múltú európai zenekarokénak.”

A Budapesti Fesztiválzenekar honlapja: www.bfz.hu

A piano finomsága, a forte nemessége

Szakmai és közönségsikerekben egyaránt gazdag évad áll a Concerto Budapest mögött. Sokat fejlődött az együttes, de mindig van mit javítani, csiszolni, hiszen a zene és a zenélés lényege: soha nem mondható, hogy egy mű „készzen van”. Keller András művészeti vezető erről az aspektusról, a formába hozásról, valamint az elmúlt évad tapasztalatairól és a nyári feladatokról is beszélt a Gramofonnak.

„Egy produkció betanulási időszaka hozhat hullámvölgyeket. Attól, hogy valaki nagyon jól és sokat készül, még nem biztos, hogy a koncertre kerül csúcsmódba – mondja Keller András. – Pár éve még előfordult, hogy annyira biztosan tudta a zenekar a darabokat, hogy a koncerten már nem volt meg az a rizikófaktor, ami elengedhetetlen az izgalmas előadáshoz. A karmestert edzőnek tekintem, aki csak a koncertpódiumon válik alkotóművésszé, de a próbateremben hidegfejű tréner, aki előre meghatározott terv szerint vezeti végig csapatát a felkészülés folyamatán.”
Javítani mindig lehet – tér át Keller András az elmúlt évad értékelésére. „Például a piano tartományban lehetne sok-

Keller András

kal finomabb és több rétegű hangzást kialakítani. Ha a karmester azt mondja: piano, akkor a zenészek általában alig érintik hozzá a húrhoz a vonót, az eredmény pedig testetlen, kifejezéstelen hang lesz. Hiába halk, ha nem beszél! Úgy kell halkán játszani, hogy attól borsóddzon a hátunk, ez pedig ugyanolyan teljes szellemi-fizikai részvételt igényel, mint a forte – aminek pedig a nemességén van mit javítanunk.

A másik terület, ahol előrelépési lehetőséget látok, az a zenekar önállósága. Arra gondolok, hogy jelenleg túl sokat hagyatkozik a zenekar rám; mondván, majd én megmondom, hogyan képelem el a zenét. Azonban azt tartom jó együttműködésnek, amikor erős véleménnyel találkozok össze az én elképzelésem, és a kettőből kialakul egy érdekesebb, jobb dolog. Csak akkor tud az ember fejlődni, ha más hatások is érik; és nem vagyok abban biztos, hogy az én elképzelésem a legjobb. A mestereim úgy neveltek, hogy minden pillanatban próbáljam meg keresni a zenének a jelentését, igazságát. Azt viszont olyan sokféle módon lehet keresgélni, hogy mindig van tovább, a végtelenségig lehet egy művet csiszolni, cizellálni. Az egész tulajdonképpen nem is annyira a Concerto Budapestre, mint inkább a zenei neveltetésünkre jellemző. Nincsenek eléggé kimunkálva bizonyos dolgok, és ha az egyes zenészeknél meg is vannak a finomságok, a zenekari együtt-játéknál ezek hajlamosak eltűnni.”

A zenekar nyári programjáról a művészeti vezető elmondta: a harmadik évadot kezdik júliusban a Pesti Vármegyeháza nyáresti koncertsorozatával. Ezúttal nagyobb apparátusú bécsi klasszikus műsorral jelentkeznek, középpontban a hegedűvel, négy kimagasló fiatal művész – Banda Ádám, Baráti Kristóf, Kelemen Barnabás és Lendvai József – közreműködésével. Haydn, Mozart és Beethoven közérthető, nem elcsépelet műveit választották; olyanokat, amelyek jól illeszkednek a helyszínhez. Emellett a zenekar játszik a Margitszigeti Szabadtéri Színpad nyári nyitólőadásán, június 13-án, Snétberger Ferenc koncertjén. Június 27-én a Visegrádi Négyek találkozója alkalmából Mahler I. szimfóniáját adja elő az együttes, továbbá Eszterházán és a franciaországi Sisteroni Fesztiválon is fellépnek – Brahms és Dvořák műveivel. ■

ÚJRA ZENEHÁZIKÓ

Július 28. és augusztus 1. között ismét Zeneházikóvá alakul a Concerto Budapest székhelye, a Páva utcai Zeneház. A napközis zenetáborban a zenekar muzsikussai, zenepedagógusai segítségével színvonalas, szórakoztató elfoglaltságot kínálnak a 6–12 éves gyerekeknek. Elsősorban azoknak, akik eddig nem kerültek közelebbi ismeretségbe a hangszerekkel. A Zeneházikóban ki is lehet próbálni a hangszereket – akár egy későbbi hangszerválasztást megkönnyítendő. A Zeneházikó reggel fél 8-tól várja a gyerekeket, az első foglalkoztató blokk 9 órakor kezdődik. Tavaly a hangszereket ismerhették meg, idén ehhez új tematika társul: ellentéppárokon keresztül ismerkednek meg a gyerekek a dinamikával, ritmussal, hangmagasságokkal, zeneművekkel. A tábor csúcspontja a péntek délután, amikor igazi koncerten mutathatják be a táborlakók a tanultakat.

A Zeneházikó című program idén július végén is várja a gyerekeket a Páva utcai Zeneházban

Nemzeti Filharmonikusok: svédasztal a közönségnek

A Nemzeti Filharmonikusok mögött sikereiben gazdag évad áll, de a nyár is tartogat kiemelkedő eseményeket: a zenekar június második felében a Távol-Keletre utazik. Közvetlenül előtte különleges kitüntetés is átvehető az együttes főigazgatója, Kovács Géza, akivel az új bérlet-struktúráról, az elmúlt évad tanulságairól és a következő szezon terveiről is beszélgettünk.

A zenekar június 11-én Fertőd-Eszterházaán lép fel, ahol a Visegrádi Négyek külügyminiszeri találkozóján ad ünnepi hangversenyt. Tavaly döntött úgy a visegrádi országok miniszeri tanácsa, hogy a 2004-ben, Sárospatakon alapított V4-ek díjat ez alkalommal az NFZ kapja. A díjjal azon személyek és intézmények közép-európai kulturális és tudományos tevékenységét kívánják elismerni, akik sokat tesznek azért, hogy a politikai-földrajzi közösség tagjai minél jobban szót értsenek egymással.

„Utána indulunk Dél-Koreába és Japánba – tájékoztat Kovács Géza. – A suwoni fesztiválon lépünk fel, az út apropója pedig az, hogy huszonöt éve vettük fel Dél-Koreával a diplomáciai kapcsolatokat. Young-Jo-Lee koreai zeneszerző ebből az alkalomból komponált egy szimfonikus művet A hajnal üdvössége címmel; ezt mutatja be a zenekar június 19-én. Japánban – többek közt a tokiói Suntory Hallban – öt hangversenyt Kocsis Zoltán, hármat pedig Kobajacsi Ken-icsirő vezényel. Utóbbi művészt nemrég ünnepeltük Magyarországon abból az alkalomból, hogy negyven éve nyerte meg a Magyar Televízió Nemzetközi Karmesterversenyét. A japán dirigens Ferencsik János halála után tíz évig vezette az NFZ jogelődjét. Mindannyian tudjuk, milyen sokat tett azért, hogy még többet kedveljék meg a komolyzenét Magyarországon.”

A zenekar számára rendkívül összetett feladatkört ír elő az alapító okirat: lehetőség szerint a világ vezető művészeit kell meghívnia, nem megfélemlítve a magyar művészekről. Fel kell karolnia a fiatal generációt, teret kell adnia a kortárs zenének. Az együttes minden paraméternek megfelelt az elmúlt évadban, és ez nem kis feladatot jelentett. Folytatódott a Richard Strauss-sorozat – A hallgatag asszonnyal és Az úrhatnám polgárral. Februárban spanyolországi turnén, majd Isztambulban járt az együttes. „Ugyanakkor izgalommal sem volt hiány – folytatja a főigazgató. – A megszorított fővárosi koncerthelyszínek feladják a leckét a hangversenyrendezőknél is, hiszen egyazon közönség kegyeiért küzdünk. Május elején indítottuk el különleges és új bérletsorozatunkat, amelynek lényege és üzenete, hogy »Ön választ!« Ennek értelmében mindenki kiválaszthatja a neki legmegfelelőbb koncerteket a következő évad káprá-

zatos kínálatából, és maga alkothat belőle bérletet. Aki interneten állítja össze a csomagot, olyan progresszív kedvezményben részesül, ami szándékaink szerint arra inspirálja, hogy minél több hangversenyre jegyet váltson előre.” A zenekar mintegy félszáz alkalommal járt vidéken a 2013/2014-es évadban is, azonban ez a hagyomány és misztió néhány éve kibővült, gazdagodott. A Nemzeti Ének-kar ismét határon túli városokba – Szatmárnémeti, Kolozsvár, Nagyvárad – látogat, és a „Közös otthonunk, a zene” elnevezésű sorozattal szolgálja a magyar és nem magyar anyanyelvűek együttélését. Kovács Gézától megtudtuk azt is, hogy tavaly szeptember óta HD minőségben nézhető a zenekar és az ének-kar koncertjei a Művészetek Palotája honlapján, élő közvetítésként; továbbá a közszolgálati televízióban is rendszeresen látható az együttes. A Bartók Új Sorozatban beállt kényszerű szünet után, a tervek szerint idén a vegyeskarok kerülhetnek a lemezgyűjtők polcára, a következő naptári évben (de még a 2014/2015-ös évadban) pedig mindenképpen szeretnének olyan kimagasló remekműveket is megjelentetni, mint A kékszakállú herceg vára és A csodálatos mandarin. ■

A Nemzeti Filharmonikusok honlapja: www.filharmonikusok.hu

Nagy elődök nyomdokain a Dohnányi Zenekar

A következő évadban új bérletsorozattal jelentkezik a Budafoki Dohnányi Zenekar. Az együttes négy hangversenyt rendez a BMC-ben, mindegyiken más-más hangszerrikkaság szólal meg – neves szólisták és karmesterek közreműködésével. Hollerung Gábor zeneigazgatóval nemcsak erről, hanem az elmúlt évről is beszélgettünk.

„A négy hangversennyel a Budapest Music Centert kívánjuk birtokba venni; a sorozatot három karmester jegyzi: Dinyés Dániel, Vashegyi György és jómagam, illetve egy alkalommal dirigens nélkül áll ki az együttes, kamarazenei produkcióban – mondja Hollerung Gábor. – A bérlet különlegességét az adja, hogy mindegyik koncerten egy nem hétköznapi hangszer is megszólal. Az első esten a szöghegedű és a tekerőlanté lesz a főszerep, amelyeken Mandel Róbert játszik. Szentpáli Roland a Mendelssohn-korabeli rézfúvós basszushangszert, az ophicleide-et szólaltatja meg, de hallhatjuk a trombulát is, amit magyarul egyszerűbben dorombnak neveznek, és amelyre a Beethoven is tanító Johann Georg Albrechtsberger komponált izgalmas versenyművet. Pontosabban kettősversenyről van szó, mert a doromb mellett lant is játszik. Ezt Szabó István kezeli, míg a trombulát a német Albin Paulus, aki számos hangszer-ritkaságon játszik bravúrosan. A sorozat utolsó koncertjén a fortepianóé a főszerep – azé a hangsze-

relhangzottak, illetve amelyekben Hollerung Gábor vezetésével végigkalandozták a zenetörténetet. „Jól példázta ezt a sokszínűséget a sorozat záróestje, amelyen Thomas Tallis reneszánsz szerző 40 szólamú motettája után Mozart utolsó szimfóniája, Bach híres hegedű-chaconne-ja zenekari átíratban, valamint Mahler 8. szimfóniájának első része csendült fel. Mindez egyetlen koncerten, amelyen egyetlen témát jártunk körbe: a lehetetlen birtokba vételnek örökké bennünk élő szándékát – mondja a zeneigazgató. – A következő szezonban az új sorozat mellett megőrizzük hagyományos bérleteinket, folytatjuk fontos és sikeres együttműködésünket a Művészetek Palotájával, ahol táncársulatok közreműködésével hirdetünk sorozatot, és ahol nagyobb igényű, nagyobb volumenű programokat valósíthatunk meg a 2014/2015-ös évadban is, A szerelem arcai címmel. A zeneakadémiai Dohnányi bérletet kiváló vendégművészekkel rendezzük meg, a szintén itt helyet kapott Megérthető zene családi sorozattal pedig a nagy ma-

Szöghegedű, tekerőlant, ophicleide – hangszerrikkaságok a Dohnányi Zenekar új bérleti sorozatában

ré, amely többek között Vashegyi Györgynek köszönhetően ugyan már rendszeresen hallható hazai koncerteken is, de még mindig érdekesség, ha ezen az instrumentumon hallhatunk egy Mozart-zongoraversenyt. Például ebben a sorozatban, a világhírű Malcolm Bilson előadásában.”

A zeneigazgató az elmúlt évadot összegezve nagy sikerként értékeli, hogy a Zeneakadémiára nemcsak együttese, hanem az a közönség is visszatért, amely a kisebb befogadóképességű helyszínekre is követte a zenekart. A Budafoki Dohnányi Zenekar mindkét sorozata, a Megérthető zene és a Dohnányi névvel fémjelzett esti bérlet is telt házakat vonzott. Nagy siker övezte a Zene plusz... bérlet tematikus programjait is, amelyek keretében különleges alkotások is

gyar előadóművészeket állítjuk középpontba. Ennek apropóját a Fischer Annie-centenárium adta, így minden koncertre választottunk egy nagy magyar muzsikust, aki a 20. században a legjobb hazai előadói hagyományokat képviselte a nagyvilágban. A legendás zongoraművész mellett névadónk, Dohnányi Ernő; a páratlan basszus, Székely Mihály, valamint két olyan dirigens – Fricsay Ferenc és Kertész István – szerepel, akik számomra és sokak számára etalont jelentenek, és akik nem a tengerentúlon, hanem Európában öregbítették a magyar előadóművészi hagyomány hírnevét.”

A Budafoki Dohnányi Zenekar honlapja: www.bdz.hu

KAPOS FEST

Művészeti vezető: **Kokas Katalin**

KAPOSVÁR
2014. 08. 13-19.

www.kaposfest.hu

Médiapartnerek: metropol **HetiVálasz** NÉPSZABADSÁG

A Miskolci Szimfonikusok sikere a Concertgebouw-ban

Néhány hete sikeres hollandiai turnén vett részt a hivatásos együttesé válásának ötvenedik évfordulóját ünneplő Miskolci Szimfonikus Zenekar. A koncertkörút csúcspontjaként az együttes az amszterdami Royal Concertgebouw-ban lépett fel, Wim van Herk holland dirigens vezényletével. A miskolci zenészek produkeióját standing ovation fogadta.

A zenekar – kiterjedt nemzetközi kapcsolatainak köszönhetően – viszonylag gyakran vendégszerepel rangos külföldi eseményeken, és maga is vendégül lát neves művészeket. Több évtizedes hagyományokra tekinthet vissza tehát a miskolci együttes európai jelenléte, amelyet ez a turné is gazdagít. A zenekar életében kiemelkedőnek értékelhető az áprilisi koncert a világ egyik legrangosabb helyszínének számító, amszterdami Royal Concertgebouw nagytermében. A magas művészi színvonalú munkát a miskolciak huszonhét tagú kamarazenekari együttese látta el, kiegészülve a KCOV Excelsior énekkarral – mondta el lapunknak Mannheim Viktória, a zenekar ügyvezető igazgató-helyettese. A holland kórus nevében a rövidítés a Koninklijke Christelijke Oratorium Vereniging Excelsior rövidítése, azaz Királyi Keresztény Oratórium Egyesület – a jobbnál jobb holland énekkarok egyik legrégebben alapított szervezeté. Mint neve is mutatja, oratóriumok előadására specializálódott; a zeneirodalom legjelentősebb oratorikus alkotásait – Verdi, Mozart, Cherubini, Beethoven, Bach, Brahms, Puccini, Dvořák, Poulenc, Verdi műveit – tartja repertoárján.

A Miskolci Szimfonikus Zenekarral Bach János-passióját adta elő, az énekkar karnagya, Wim van Herk vezényletével. A művet ugyanez az előadógárda már nagy sikerrel szolgáltatta meg Miskolcon, 2013 novemberében; a hollandiai út is ennek a gyümölcsöző cserekapcsolatnak a kö-

ÚJ ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓT KERESNEK

Újra vezetőt keresnek a Miskolci Szimfonikus Zenekar élére; a 2013 júliusában megválasztott Horváth Ádám ügyvezetői munkaszerződése ugyanis közös megegyezéssel megszűnt – jelentette be május elején Kiss Gábor, Miskolc kulturáért felelős alpolgármestere. Kiss Gábor szerint „a zenekar körül kialakult feszültség azt a meggyőződést erősítette, hogy a városvezetés nem tud azonosulni az ügyvezetés gyakorlatával. Az egyik utolsó mozzanat az volt, hogy a Horváth Ádám által művészeti vezetőnek felkért – a zenekar nagy többségének támogatását is élvező – Hamar Zsolt visszalépett a szerződéskötés előtt. A nemzetközileg is elismert karmester és a menedzsment ugyanis nem tudta kialakítani a megfelelő együttműködést.” A város közgyűlése átmenetileg megbízta Szászné Pónuzs Krisztinát az együttes vezetésével és rendelkezett az új ügyvezetői pályázat kiírásáról. Kiss Gábor elárulta, hogy Gál Tamás karmesterrel indított el tárgyalásokat arról, vállalja-e a zenekar művészeti irányítását.

A Concertgebouw patinás hangversenyterme

vetkező állomása volt. A dirigens a historikus előadásmód nemzetközileg is meghatározó holland ágának egyik jelentős képviselője; ezért is vett részt kisebb létszámú zenekar a produkcióban. A koncertet megelőző próbákat, valamint a főpróbát két amszterdami templomban, a Willem de Zwijgerkerkben, illetve a Pelgrimkerkben tartották. A zenekar idejébe az intenzív próbaidőszakot követően és a fellépést megelőzően kulturális és turisztikai programok is belefértek. A muzikusok hajókiránduláson vehettek részt a holland kórus tagjainak szervezésében és kíséretében, angol nyelvű idegenvezetés és finom ebéd mellett. Továbbá részletesen szemügyre vehették – nem csak a színpad felől – a Royal Concertgebouw hatalmas koncertermét, amelyben megannyi világhírű karmester dirigált már az elmúlt százhuszonöt évben.

Az ötvenedik évforduló kapcsán arculatában, művészi profiljában, megjelenésében és programjában is megújulásra törekvő Miskolci Szimfonikus Zenekar, valamint a több mint száz éve működő holland oratóriumkórus közös produkeióját standing ovationnal ünnepelte a holland közönség a telt házas, patinás koncertteremben. A hangversenyen Sümeghy Gyula, rendkívüli és meghatalmazott hollandiai magyar nagykövet is megjelent, aki az előadás után köszönetet mondott a Miskolci Szimfonikus Zenekar művészeinek és a holland kórus tagjainak. ■

Cantus firmus – A megtartó ének

A magyar kortárszenében igen nagy jelentőségű eseményt kezdeményezett a debreceni Kodály Filharmonia. Somogyi-Tóth Dániel igazgató-művészeti vezető Vajda János zeneszerzőt kérte fel, hogy írjon oratorikus művet a Debreceni Református Kollégiumban őrzött kulturális kincsek, így a Református Énekeskönyv dallamainak felhasználásával. A Cantus firmus – A megtartó ének című mű ősbemutatóját április 11-én, a debreceni Csokonai Nemzeti Színházban, egy nappal később pedig a budapesti Zeneakadémián tartották.

Carl Orff Carmina Buranája megosztja a zenész-szakmát, ha azonban felmérést készítenénk a laikus zenehallgatók között, biztos, hogy a német zeneszerző oratóriuma az élmezőnyben végezne. „Orff régi, veretes, értékes irodalmi szövegeket zenésített meg nagyszerű zenében. Szerettük volna, ha Debrecennek is lenne egy hasonlóan értékes, népszerű, élvezetes és szerethető alkotása – fogalmaz Somogyi-Tóth Dániel igazgató, művészeti vezető. – Az ötlet Kósa Lajostól, Debrecen polgármesterétől származik, a magva pedig az volt, hogy szülessen egy olyan zenemű, amely a cívisváros egyik jelképének számító Debreceni Református Kollégium több száz esztendőes könyvtárában található kulturális kincsekből merít. A könyvtár a magyar irodalomban meghatározó remekek tárháza, szépirodalmi igényű versekkel, diákkversekkel és egyéb írásokkal, amelyek ráadásul több esetben a református énekeskönyv zsolttárainak és dicséreteinek a dallamaira épülnek.”

Vajda mintegy hetvenperces, Cantus firmus – A megtartó ének című alkotása gyerekkarra, vegyeskarrá, szimfonikus zenekarra íródott, bariton és tenor szólistával; Pálóczi Horváth Ádám, Csokonai Vitéz Mihály, Fazekas Mihály, Nagy István és ismeretlen debreceni diákköltők verseire. „Azért éppen Vajda Jánosra esett a választás, mert ő olyan hatású zeneszerző, akit már most a legnagyobb magyar klasszikusokkal együtt említhetünk” – mondja Somogyi-Tóth Dániel. „Debrecenbe kerülésem előtt vezényeltem a Mario és a varázsló című operáját Budapesten és Pécsen, amely munka szakmailag és emberileg is meghatározónak bizonyult számomra. Ennek a közös vállalkozásnak folytatásaként mutattuk be – a Csokonai Nemzeti Színházzal, illetve a Bartók Plusz operafesztivállal közösen – Miskolcon és Debrecenben Vajda két másik egyfelvonásos operáját, a Don Perlimplint és a Don Cristobalt. Ezek után már-már természetes igényként fogalmazódott meg, hogy őt kérjük fel az új mű komponálására is – erre sikerrel pályáztunk a Debrecen által alapított, a város hírnevét öregbítő művek ösztönzésére szánt Kölcsey Ferenc ösztöndíjra. Vajda János

Forrás: Gramofon-archív

Vajda János művének kiindulópontja a 42. zsolttár, amely képünkön Benczédi Székely István reformátor fordításában (1548) olvasható

ráadásul erős szálakkal kötődik Debrecenhez: az operák előtti egyik legutóbbi ősbemutatója a debreceni intézményes zeneoktatás 150. évfordulójára rendezett koncerten hangzott el, nemrégiben pedig teljes életművének megőrzését a Debreceni Református Kollégiumra bízta.”

A mű születésének háttéréről Somogyi-Tóth Dániel elmondta, hogy konkrét elképzeléssel kereste meg Vajda Jánost, aki rögtön „ihletet fogott”. A szövegek összeállításában, a mű szerkezetének kialakításában szabad kezet kapott a zeneszerző, végeredményben pedig szép ívet adó, a 42. zsolttártól a 42. zsolttárig tartó, profán témákat is érintő, jellemzően vajdai megoldásokkal tarkított muzika született. A Kodály Filharmonia ritkán engedheti meg magának, hogy maga kérjen fel prominens szerzőket olyan alkotásokra, amelyek később az együttes repertoárjának gerincét képezhetik – fogalmaz a karmester. „Ugyanakkor szerencsés helyzetben is vagyunk, hiszen a város a Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny keretében minden második évben új darabokat, a cappella kórusműveket, illetve egy-egy oratóriumot rendel, és ezeket a Kodály Filharmonia együttese mutatják be. Az idei kórusverseny alkalmából Tallér Zsófia oratóriumát, Sárly Bánk, Huszár Lajos és Tóth Péter kórusműveit adjuk majd elő elsőként, augusztusban pedig újabb Vajda-ősbemutató várható a Kodály Filharmonikusokkal és a Kodály Kórusal.”

A Kodály Filharmonia honlapja: www.kodalyfilharmonia.hu

Szegedi Szimfonikusok: kulturált szórakoztatás

A Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgatójaként lassan egy esztendőnyi múlt áll Lukácsné Győző mögött. Ez az időszak egyaránt szolgált élményekkel, tapasztalatokkal és olyan ötletekkel, amelyeket a következő években kíván megvalósítani – ezekről is kérdeztük az igazgatót.

„Hazudnék, ha azt állítanám, hogy könnyű helyzetben vagyunk, hiszen az ország második legnagyobb, legnépesebb zenekaraként rengeteg a tennivalónk. Különböző korosztályok számára szerkesztett bérleteinket az elmúlt évadban is tízezrek hallgatták. Játstottunk operát, operettet, zenés játékot és musicalt, közreműködtünk fesztiválokon, többször is jártunk a fővárosban és az ország más nagyvárosában. Szereztünk kellemes órákat Somogyban, Baranyában és Békés megyében, zajos sikert arattunk a Zsidó Nyári Fesztiválon. Egy hét alatt tizennégy koncertet adtunk Bács-Kiskun megyében, ahol összesen ötezer gyermek élvezhette műsorunkat. Nem szeretnék megfelekedezni saját közönségünkről sem: a szegediekről, akik az év minden szakában találkozhatnak velünk a város különféle előadóhelyein, a Nemzeti Színháztól a Szabadtéri Játékok színpadáig” – mondja Lukácsné Győző.

Az elmúlt évad nagyzenekari koncertjei közül az igazgató kiemelkedőként említi Rossini Mózes című operáját, Verdi Requiemjét Pál Tamás vezényletével, illetve a Brahms-estet Ligeti Andrással. Fontosnak tartja a Bács-Kiskun megyei, tizennégy előadásból álló ifjúsági sorozatot is, amelynek karmestere Gyüdi Sándor, műsorvezetője pedig ő maga volt. „A zenekar jó teherbírású – folytatja az igazgató –, művészeink a próbákkal és utazásokkal járó fáradalmak ellenére is képesek egyszerű előadásokat produkálni, munkájukat az átlagosnál több mosollyal, jó hangulatban végezni. Úgy érzem, partnernek tekintjük egymást, az elmúlt esztendőben nem merült fel olyan zavaró tényező, amelyet ne tudtunk volna közösen, mindenki meglegedésére rendezni. A mi dolgunk a kulturált szórakoztatás, amit a lehető legmagasabb szinten kell művelnünk, hogy hitelesek maradhassunk. Akit ez a törekvésünk megérint, támogatni fog bennünket a jövőben is fellépési lehetőséggel, pénzzel vagy egyszerűen azzal, hogy ellátogat a koncertjeinkre.”

Lukácsné Győző úgy érzi, a kinevezése óta eltelt szűk egy évben nem érte kudarc. Tisztában van a helyi lehetőségekkel, így nem is szőtt olyan terveket, amelyeket ne tudna megvalósítani. A Gramofonban legutóbb azt nyilatkozta, hogy bővítené a nyári szabadtéri műfajt kamarazenevel, tézzenekkel, mert millió gyönyörű helyszín található a városban. „Azt szeretném, hogy ütközzenek belénk” – fogalmazott akkor. Idén nyáron meg is valósítja ezt az elképzelést: júniusban sok helyen lehet majd találkozni a zenekarral, például lesz Szent Iván éjszakája Mendelssohn-nal és nagyzenekari utcabállal, amelyhez természetesen a

Lukácsné Győző: „Képesek vagyunk az átlagosnál több mosollyal, jó hangulatban végezni a munkánkat”

zenekar szolgáltatja a zenét. Kamaragyűtteseik a város parkjaiban, terein tűnnek fel, a rézfúvós együttes a városnéző kisonvaton játszik. Ugyanakkor a célok között szerepel a több mint 30 ezer szegedi egyetemista megszólítása: a zenekar jelen lesz a nyár végi SZIN fesztiválon, valamint őstől Kis Éjjeli Zene című késő esti sorozaton, amely elsősorban a szórakozni vágyó fiatalokhoz szól.

Nem könnyű kiemelni pár produkciót a 2014/2015-ös évad kínálatából, hiszen – mint Lukácsné Győző mondja – minden fellépésre nagy gonddal, lelkiismeretesen készülnek. „Megemlékezünk a száz éve született világhírű, szegedi származású dirigensről, Fricsay Ferencről, és a Gramofon nyári lapzártája előtt nem sokkal állt össze két bérleti sorozatunk a Filharmónia Magyarországgal közös szervezésben. Ennek köszönhetően a gyerek- és ifjúsági előadásokon is új programokkal jelentkeztünk. Kiváló vendégművészeket várunk: tárgyalunk Vashegyi Györggyel, Kocsis Zoltánnal, Medveczky Ádámmal. Nem lesz eseménytelen tehát az új évad, amelynek arculatába már nekem is jóval nagyobb a beleszólásom.”

A Szegedi Szimfonikus Zenekar honlapja: www.symph-szeged.hu

GRAMOFON KÖNYVEK

Gramofon

1996 óta a klasszikus zene
és a jazz szolgálatában!

Kiadványainkról bővebb információ, és rendelés
a www.gramofon.hu oldalon, és az zene@gramofon.hu e-mail címen!

GRAMOFON

1996 ÓTA A KLASSZIKUS ZENE ÉS A JAZZ SZOLGÁLATÁBAN

Gramofon Klasszikus és Jazz – minőségi folyóirat igényes zenerajongóknak

Gramofon.hu – internetes folyóirat kuriózumokkal és háttérinformációkkal

Gramofon-könyvek – 2014-ben is folytatjuk minőségi zenei könyvsorozatunkat

Gramofon-díjak – évente rangos szakmai elismerés a klasszikus zene
és a jazz legjobbjainak

Főszerkesztő és felelős kiadó: Retkes Attila

A Honvéd Táncszínház Zenekara: autentikus sokszínűség

Nem lehet tőlük olyan zenét kérni, amit ne tudnának megszólaltatni. Egyenként is sokoldalúak, de mindegyikőjük valamely terület és hangszer szakértője, így bámulatosan sokszínű az általuk bemutatott zenei paletta. Ez a Honvéd Táncszínház Zenekara. Az önállóan Hegedős Együttes néven fellépő, hattagú formáció vezetőjével, Papp István Gázsa hegedűművésszel, valamint a táncszínház nemrég kinevezett zenei vezetőjével, Szabó Dániel cimbalomművésszel beszélgettünk.

Népi együttes lévén számos zenei stílusban kell a hat muzsikusknak helyt állnia. A zenekar összetétele vegyes: van benne erdélyi és felvidéki zenész, s valamennyien játszanak más hangszereken is. Az autentikus népzene a fő irány, de ennél jóval sokoldalúbbak, mindenre nyitottak. A Nap-szédítő című előadás zeneszerzője, Kelemen László például azzal az érdekes és szokatlan ötlettel állt elő, hogy – elrugaszkodva az autentikus stílustól – friss (gyors) népzenei alapra lassú énekeket kellett tenni. Ezt meg is valósították. Nyáron rockoperában is közreműködnek: a Dózsa-féle parasztfelkelés 500. évfordulója alkalmából, erdélyi városokban, illetve a Margitszigeten és az Erkel Színházban adják elő a felújított Székely Dózsa Györgyöt, Zsuráfszky Zoltán művét. Ebben nemcsak népzene, hanem reneszánsz korabeli zenét is játszanak, népi és reneszánsz hangszereken. A Csárdás! – A kelet tangója című előadáson autentikus népzene adnak elő; ez a táncszínház egyik legkedveltebb műsora. A zenekar végigmuzsikálja az előadást, több önálló száma is van. A produkcióban nemcsak csárdás szól, hanem sok más táncstípus is, köztük magyar, eredeti román és szlovák zene. „Mindig arra törekszünk, hogy ugyanabban a zenekari felállásban játsszunk, mint amiben a gyűjtésekből ismertek az adott zenék – mondja Gázsa. – Ha például cimbalom játszott a hegedűvel és bőgővel, akkor akként, ha pedig csak hegedű és gardon, mint a gyimesi csángóknál, akkor úgy. Minden vidéknek megvan a maga jellegzetes hangszer-összeállítása.”

„Az alkotói folyamat fő része a próbateremben zajlik: a tánc és a koreográfia együtt születik a táncszínházi produkcióban, de ezt részünkről előtanulmányok, stílusgyakorlatok előzik meg. A művészeti vezető által kívánt stílust, dialektust kiválasztjuk, és összegyűjtjük a dialektusterület jellemző zenei repertoárját – veszi át a szót Szabó Dániel, aki a táncszínház zenei vezetőjeként segít az új műsorhoz vagy új koreográfiához zenei anyagot összeállítani. Emellett a zenekari számok készítésében is aktív szerepet vállal, némileg a zenekar munkáját is szervezve. Dani Székesfehérváron kezdett zenélni, első cimbalomtanára a Kalamajka zenekarban muzsikált, s ő terelgette a népzene felé. Néptáncolt is – több mint tíz évig, Székesfehérváron, az Alba Regia Táncgyűttesben; sokáig hódolt egyszerre a

Papp István Gázsa és Szabó Dániel

néptáncnak és a népzeneének, a táncgyűttest néha kísérette is cimbalmosként. Érettségi után az ELTE néprajz szakára jelentkezett, amelynek befejezéseként szakdolgozatában a kőröspataki cigányzenészek szociológiai vizsgálatát végezte el. Akkor indult be Vácra a népzene szak, így azt OKJ-s képzéssel elvégezte, pár évvel később pedig a Zeneakadémia népzene tanszakán diplomázott, kiváló eredménnyel. Gázsát már bemutattuk egy korábbi Gramofon-cikkben, de azt még nem kérdeztük meg tőle, hogy miért így hívják. „A Mezőségben, Magyarországon nőttem fel, ahol hét Csete nemzetség, vagyis hét olyan család él, amelynek tagjai nem rokonok, mégis azonos a vezetéknevük. A mi nemzetségünkben a Gázsa volt a megkülönböztető név. Így én is ezzel a ragadványnévvel mutatkoztam be egy lakodalomban, ahol gyűjteni voltunk, mondván, Gázsa Sándor Ilonkájának vagyok a fia. A kollégáim elkezdtek játékosan így csúfolni, ugratni, azóta használom ezt a nevet.” ■

A Honvéd Együttes honlapja: www.honvedart.hu

Duna Szimfonikusok: minden koncert kihívás

Két zenekari muzsikussal ültem le beszélgetni szakmai múltjukról és az őket foglalkoztató feladatokról. Sokban különböznek, de sok mindenben hasonlítanak is: például abban, hogy a Duna Szimfonikusok szólamvezetői. Baráti András gordonkaművész és Demeter László fuvolaművész.

„Rögtön a főiskola elvégzése után, 1974-ben fél évig játszottam ebben a zenekarban, utána az Interkoncert révén elkerültem Venezuelába, ahol több zenekarban is dolgoztam szólamvezetőként – meséli Baráti András. – Nekem ez a fajta munka ma is szívügyem, mert sokrétű a feladat, lehet mellette szólózni is, például zenekari művekben vagy akár önálló közreműködőként. Így játszhattam el például fiammal, Kristóffal Brahms a-moll kettősversenyét, de Venezuelában szinte az összes nagy csellóversenyt megszólaltathattam. Tizennégy évet töltöttünk kint – 1981 és 1994 között. A Sistema már akkor is nagyon jól működött, de nem volt ilyen fejlett. Kristóf és a lányunk a Kossuth-le származott Emil Friedman magánzeneiskolájában tanult Caracasban, ahová 1988-ban költöztünk. Egy idő után úgy gondoltuk, jót tenne a gyerekeknek egy kis váltás Európában vagy az Egyesült Államokban, végül Kristóf két év múlva hazajött, hogy a Zeneakadémia különleges tehetségek osztályába járjon. Magyarországon akkor zajlott le a rendszerváltás, valamint időközben Venezuelában elkezdett romlani a politikai helyzet, így mi is visszatértünk. Azt követően sokat játszottam a Budapesti Fesztiválzenekarban és a Nemzeti Filharmonikusoknál, illetve a Magyar Virtuózok Kamarazenekar tagja lettem, és majdnem húsz éve dolgozom a Duna Szimfonikusoknál.”

„Én szintén diplomám megszerzése után, 2006-ban kerültem a Duna Szimfonikusokhoz – veszi át a szót Demeter László. – Édesapám is fuvolás, a Honvéd Központi Zenekarban játszott mintegy harminc évig, így soha nem is tudtam elképzelni magamnak mást, mint a fuvolát. Andrásához hasonlóan mindig is zenekari zenészként gondoltam magamra, aki szívesen vállal szóló-feladatokat is. Az első fuvolista lét egyébként is folyamatos szólistaságot jelent, hiszen a fuvola-szekción belül mindenki külön szólamot játszik. Emellett zenekari kísérettel is sokszor léphetek fel szólistaként. Sokat fejlődtem, mióta ide kerültem; a fafúvós kollégák mellett például Andrásztól is rengeteget tanultam. Mert hiába a különböző hangszer, formálásban, kifejezésmódban el tudunk lesni egymástól dolgokat. A fuvolistáknál mást jelent a szólamvezetés; nekem a frazeálás, a dinamika, a hanghosszúságok egységére kell figyelnem. A csellószólam azonban népes szólam, így ha a karmester beint, a szólamvezető a felelős azért, hogy egységes attitűddel kezdjen mindenki játszani, és ne a saját elképzelése szerint.”

„Szeretek fúvósokkal kamarazenélni; az segít az intonációban, hiszen egy fúvóshoz igazodni biztos alapot jelent – mondja a gordonkaművész. – Szinte minden megvalósult, amit elterveztem, és amire vágytam, de egy valami még

hátravan: felvettem Bach összes csellósztvitjét, de ez a lemez még nincs kiadva. Ez a munka életműnek is beillik...” „Nekem van pár megvalósulatlan elképzelésem – teszi hozzá László –, például Hacsaturján vagy Ibert fuvolaversenyét szívesen megszólaltatnám, illetve az operairodalomban is szeretnék jobban elmélyülni. Azonban én sem panaszkodhatom: sok versenyművet eljátszottam már, egy osztrák szervezésű zenekarral négy alkalommal jártam Kínában az utóbbi években, és a zenekari repertoár is sok szépséget kínál a fuvolistának. Minden koncert kihívás, minden műsorban megtalálom a feladatot. Félállásban fuvolát tanítok a dorogi zeneiskolában, valamint hobbim a Duna Szimfonikusok honlapjának a gondozása, amit én is terveztem és kiviteleztem. A közeljövőben megújuló honlapot is én jegyzem. Ez a tevékenység másfajta gondolkodásmódot igényel, pihentet is, jól kiegészíti a fuvolázást.”

A Duna Szimfonikusok honlapja: www.dunaszimfonikusok.hu

FILMARMÓNIA
szombathelyi
színház és zenekar

BARTÓK - New Music

NEMZETKÖZI BARTÓK
SZEMINÁRIUM ÉS FESZTIVÁL
SZOMBATHELY, 2014. JÚLIUS 10-19.

30
BARTÓK FESZTIVÁL
ÉÖTVÖS PÉTER
70

www.bartokfesztival.hu